

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Regionată
Hunedoara-Deva

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

IN ACEST NUMĂR:

Impresii de neuitat

**Un palat
al ospitalității**

**Cînd vom vorbi
cu mașinile...**

**Oameni pe felii
de planete ?**

Pe șantierul hidrocentralei de la Ust-Ilim, pe Angara.

În plin sezon, locurile pe plajă sînt disputate cu strășnicie.
(Citiți în pag. 10-a „Cîteva luni printre foci”)

Pagina de umor

**Cum am învățat
să hipnotizez**

**De unde
sare iepurele**

ANUL XXII

36

(1121)

9 sept, 1966

12 pagini, 1 leu

PROZĂ

Drumurile copilăriei

În satul Kurava, ascuns printre sălcii plingătoare, ne opream la o izbă tristă, cu trei ferestre. Izba se afla la marginea izlazului și era locuită de doi copii. Unul era de vîrsta mea, celălalt mai mare cu vreo cinci ani. Copiii își săpau singuri grădina, semănau cartofi, îi mușuroiau și îi culegeau toamna. Aduceau apă, încălzeau cuptorul, își pregăteau de mîncare, creșteau cîteva găini, pentru că asta le era toată averea. Hitleriștii, în retragere, le arseseră de viu părinții în clădirea sovietului sătesc, iar alte neamuri nu mai aveau. Fiecare îi ajuta cu ce putea și printre cei care îi ajutau se afla și bunica noastră.

Intra în izba lor ca o gospodină a casei, se interesa de traiul lor, dacă au ce mîncă și au ce îmbrăca. Scoala din coș mîncarea pe care i-o dăduse mama, îi hrănea și le pregătea prînzul. Cel mai mic dintre ei o iubea pe bunica, dar cel mai mare, nu uita niciodată să spună încruntat:

— N-avem nevoie, ne descurcăm noi și singuri.

Era totdeauna trist și sălbatic, ca o tufă de măcăci.

— Da' nu mîncăți nimic cold, îi atrăgea atenția bunica, mîhnită?

— De ce să nu mîncăm? îi răspundea supărat sălbaticul, nemulțumit de mestecul străin.

— Păi, cum să mîncăți? Cuptorul e rece, iar cenușa n-afi mai curățat-o de mult.

— De ce n-am curățat-o? murmură el.

— Ei hai, ia spuneți-mi. Ce aveți nevoie? V-afi gîndit la haine pentru iarnă? V-am adus și eu ceva, mai vechi... Vara merge în picioarele goale dar iarna o să răciți și n-are cine să vă îngrijească.

— N-o să răcim, îi răspundea cel mai mare, care nu voia să se dea bătut cu nici un preț, mîndru de independența lui.

Bunica nu uita niciodată de izba lor. Le spunea celor doi frați „orfani mei” sau „nepoții mei” ori „cei doi, care se chinuiesc singuri”. S-a făcut luntre și punte și le-a călătat două hăinuțe, niște șepci mai vechi și cîte o pereche de ghete care, de bine de rău, se mai puteau purta. Odată, am așteptat-o toată simbăta, dar ea a venit la noi abia duminică; văruise și făcuse curățenie în izba orfanilor.

Cînd venea la noi, bunica devenea tăcută; apoi începea, însă, să cînte. Cîntecul ei, încetșor și liniștit, era tremurător, iar vîntul îl tura uneori de pe buzele ei. Atunci glasul ei se stîngea, ca flăcăruița unei luminări, pentru că sîd renască după ce vîntul trecea. Cînd plecam la plimbare, ne opream deseori să ne mai odihnim și să ne potolim setea la fîntînile oamenilor; bunica se înfîlnea mereu cu alți cunoscuți. Ne duceam și pe la mătușa Melanka, la Novcaia Grebla, care ne dădea mere și pere, iar nenea Mina miere. În căsuța lor umbroasă, cu tavanul scund, zumzăiau albinele. Nenea Mina avea o foarte frumoasă față rotundă, o barbă inelată ca a prorocilor din Biblie, și vorbea de toate, dar mai ales despre livada și despre albinele lui.

Evghen Guțalo

INTERVIU

La ce lucrează...

Rubrica „Itinerar literar” din „Literaturnaia Gazeta” a adăpostit, recent, două interviuri cu scriitorii Serghei Zalighin și Iuri Naghibin.

Altmă astfel că cel dintîi lucrează acum la un roman despre războiul civil în Siberia. Timpul acțiunii — anul 1919. Locul acțiunii — Kulunda.

Întrebat dacă va fi un roman documentar, Serghei Zalighin a răspuns: „Nu, deși mă străduiesc să rămîn fidel evenimentelor și personajelor istorice ca, de pildă, Mamontov, comandantul unui detașament de partizani, un om cu un destin uimitor și de mare talent. Dar eu lucrez la un roman și nu la un studiu istoric. Încerc o generalizare artistică a eroilor și evenimentelor care au caracterizat mișcarea de partizani din Siberia. De aceea personajele vor avea nume imaginare, iar subiectul îl voi construi cu deplină libertate. Socotesc că pentru mine este

Femei și porumbel

Desen de B. Ermolaev

mai ales important să descriu cu putere de convingere artistică legitatea războiului civil din Siberia, caracterul lui inevitabil, pregătit de întregul curs al dezvoltării sociale și economice, de relațiile sociale din rîndurile țărănimii și proletariatulului siberian.”

Serghei Zalighin și-a propus să termine romanul cît mai curînd, în așa fel ca el să poată vedea lumina tiparului în anul jubiliar 1967.

Iuri Naghibin a anunțat că este pe cale să termine o povestire de război, dar nu de pe front, ci din spatele frontului.

În afară de aceasta este preocupat de tema salvării expediției lui Umberto Nobile. Soarta acestei temerare expediții și operațiile de salvare ce au urmat îl pasionează într-o asemenea măsură, încît l-au determinat să se ocupe concomitent de un scenariu cinematografic și un ciclu de povestiri (cu titlul general „Pe urmele unei expediții”) din care revistele literare sovietice au și publicat cîteva fragmente.

Documentîndu-se pentru scenariul și povestirile amintite, Naghibin a cunoscut mai mulți participanți la operațiile de salvare a expediției — la Moscova și Leningrad, în Norvegia, Suedia și Italia. Cu prilejul acestor călătorii, el a consemnat însă și multe alte întâmplări, a întîlnit diverși oameni, a notat numeroase observații care i s-au părut interesante.

„Așa s-a născut — a declarat Naghibin — noua mea carte, pe care am imaginat-o ca un „album de fotografii” din actualitate. Poate că fiecare „fotografie” luată în parte nu este foarte semnificativă, dar sper ca toate la un loc să dea o imagine convingătoare a lumii de astăzi. A. Dovjenko a apreciat foarte mult poezia crochiurilor ce se pot realiza din înregistrarea mișcărilor rapide ale vieții de fiecare zi și părerea lui mi-a susținut intenția de a realiza o asemenea carte.”

OPINII

Poezie și meditație

Sub acest titlu, Evgheni Vinokurov a publicat recent, în „Literaturnaia

Rossia”, cîteva reflecții despre poezie. Poetul sovietic încearcă astfel să răspundă la unele probleme eterne ale poeziei și la altele de o strictă actualitate.

Pentru Vinokurov, poezia se substituie perfect personalității poetului, care-i asigură unitatea, o anumită organizare a polifoniei sentimentelor și ideilor, deplina rotunjime armonică. Incapacitatea unei personalități șterse, lipsită de originalitate se vedește în caracterul fragmentar al poeziei, ce nu reușește să transmită un tablou armonios, cu un univers finit, bine încheiat.

Descoperirea poetică, versul cu un sunet nou, neobișnuit apare atunci cînd poetul reușește să se desprindă din vâlurile rutinei, aparent raționale. În clipa aceea, se pare că el nu face versuri, nu creează, ci dimpotrivă descoperă existența lor. Ele erau undeva și poetul nu face decît să le scoată la lumină, pentru ca ele să strălucească în desăvîrșita lor frumusețe. Versurile acestea sînt ca elementele din tabloul lui Mendeleev; ele existau și poetul trebuia doar să le descopere. Unele din ele n-au fost încă descoperite, altele nu vor fi descoperite niciodată și vor continua să existe în stare potențială.

Vinokurov pledează cu ardoare pentru caracterul natural al creației poetice și se ridică împotriva oricăror denaturări în această privință. El citează și combate această afirmație a unui poet despre tragedia lui Esenin: „Alegerea genului idilic, pe care a făcut-o el (Esenin) l-a apăsător într-o bună măsură și l-a purtat spre un conflict cu lumea noilor forme”. Se înțelege că este o explicație simplificatoare și Vinokurov poate exclama cu îndreptățire: „Ce poate fi mai absurd!” Asemenea explicații ar putea duce la concluzia că poetul își poate alege modalitățile de expresie cu ușurința cu care optează pentru o pereche de mănuși sau de pantofi, că modalitățile de expresie nu sînt o parte integrantă a personalității lui și că ele pot să evolueze oricum și nu numai în sfera de atracție, limitată, a acestei personalități.

Pledînd pentru integritatea creației poetice în acord deplin cu personalitatea poetului, Vinokurov face apel la o observație a lui Edouard Manet, despre propria-i creație, observație înscrisă în catalogul expoziției din 1867, la persona a treia: „Domnul Manet a recunoscut

înfîldeana talentul acolo unde el exista și n-a cerut să se distrugă vechea pictură și să se creeze o alta nouă. El a vrut, pur și simplu, să fie el însuși și nu altcineva”.

Aceasta este calea autenticelor inovații în artă și literatură.

ISTORIE LITERARĂ

Velimir Hlebnikov

De la primul volum de versuri, „Creație” (1914), cu o prefață entuziastă semnată de David Burhuk și Vasili Kamenski și pînă la poemul revoluționar „Percheziția de noapte”, creația lui Velimir Hlebnikov a exercitat o puternică influență asupra poeziei ruse și sovietice. Această puternică forță de irradiație poate fi înțeleasă dacă ne gîndim la afirmația lui Gorki care a spus că creația lui Hlebnikov a stat la baza „reînnoirii formale a versului” în poezia rusă de la începutul secolului XX sau la observația lui Maiakovski care l-a caracterizat pe Hlebnikov drept un „Columb al noilor continente poetice”.

Influența aceasta depășește contradicțiile, mai mult sau mai puțin autentice, ale gîndirii artistice a lui Hlebnikov (cu negarea lui Pușkin, Dostoievski și Tolstoi) și întoarcerea propriei sale creații (într-o anumită perioadă) spre un trecut foarte îndepărtat sau cu cerințele sale de „revoluție” în domeniul limbii literare, cu o magie a cuvîntului ce trebuia să joace un rol independent, „în afara vieții de toate zilele și a utilității practice”. Influența lui Hlebnikov, ca și creația lui, depășește, de asemenea, limitele futurismului rus, căruia i-a servit o vreme drept stegar.

De altfel, dacă „Descîntecul risului” este un poem menit să ilustreze teoria „independenței cuvîntului”, chiar din primele lui poeme: „Menajeria” (1909), „Cocorii” (1910), „Șamanul și Venera” (1912), Hlebnikov își subordonează propriile sale canoane inspirației largi, cu o intonație proprie poeziei mari. De aceea, nu e de mirare că el și-a unit propria sa „revoluție” din poezie cu Revoluția rusă, a cărei cauză a îmbrățișat-o, printre primii, imediat după evenimentele anului 1917. Hlebnikov a socotit că programul poetic inclus în declarația lui „O palmă peste obrazul gustului obișnuit” (1912), cu afirmarea dreptului fiecărui poet „la îmbogățirea vocabularului cu cuvinte spontane și derivate (cuvinte înnoitoare)” și la „ura de neînvinș față de limbajul (poetic, n.n.) existent” se împacă foarte bine cu înnoirile structurale preconizate de Revoluția din Octombrie. În acest sens, el a și compus poemele lui îndreptate împotriva primului război mondial și cele ce salutau Revoluția, după victoria ei: „Noaptea dinaintea Sovietelor” (1921), „Percheziție de noapte” (1921).

Problemele moștenirii literare a lui Velimir Hlebnikov, ridicate într-un recent articol al lui V. Perțov din revista „Voprosi literaturi” (nr. 7/1966), ating, printre altele, și referirile unor exegeți de peste hotarele Uniunii Sovietice cu privire la elementele „suprarealiste” din creația poetului rus care, după părerea acestora, au precedat cu mai bine de un deceniu suprarealismul francez, cel puțin sub anumite laturi.

În încheierea studiului amintit, Perțov subliniază valențele multiple ale talentului lui Hlebnikov, care a fost nu numai un mare poet și un distins lingvist, ci și un matematician cu studii aplicate la cercetările de istorie — și pledează pentru reeditarea operelor lui Hlebnikov, cu comentariile critice necesare, întrucît „nimic din ce este valoros în istoria poeziei noastre nu trebuie să se piardă”.

Impresii de neuitat

La invitația Consiliului General A.R.L.U.S., o delegație a Asociației de prietenie sovieto-române a vizitat Republica Socialistă Română cu prilejul celei de a 22-a aniversări a eliberării țării de sub jugul fascist. Această vizită ne-a lăsat impresii de neuitat.

Călătoria noastră prin țară ne-a dat prilejul să facem cunoștință cu activitatea multor întreprinderi industriale, gospodării de stat și cooperative agricole de producție, cu avântul construcției de locuințe, cu arta, cultura și istoria eroică a poporului român și a partidului Comunist Român.

Pretutindeni, am fost impresionat de entuziasmul și munca însuflețită a poporului român, care luptă pentru trădarea în viață a hotărârilor Congresului IX-lea al P.C.R., pentru progres tehnic în toate ramurile economiei naționale, am fost impresionat de dragostea și încrederea în conducerea noastră din partea poporului pentru frumoasa noastră patrie, de încrederea în care pășim spre viitorul pe care și-l făurește. Foarte puternică impresie a produs asupra noastră hidrocentrala „Gheorghe Gheorghiu-Dej” de pe Argeș, a cărei construcție implică soluții tehnice și științifice dintre cele mai complexe, uzina „Electroputere” din Craiova, al cărei colectiv și-a sporit în ultimii ani de șase ori producția, uzina „Steagul Roșu” din Brașov care produce camioane de ultimul tip și și-a propus să le dubleze numărul în cincinalul curent, precum și alte întreprinderi pe care le-am vizitat.

Rezultatele muncii însuflețite a lucrătorilor din agricultură le-am admirat la gospodăria de stat „Segarcea” din regiunea Oltenia, la cooperativa agricolă de producție „8 Mai” din regiunea Dobrogea, la ferma de porcine din Căzănești, regiunea București.

Pretutindeni am avut prilejul să ne ncredințăm că viața poporului român s-a îmbunătățit radical. Trecutul greu a rămas doar ca o pagină întunecată în istoria acestei țări, pentru a cărei fericire și prosperitate cel mai bun fiu ei au luptat fără să-și cruce viața.

Impresionante sînt și realizările în domeniul culturii poporului român. Țara este împinzită de o rețea de școli, institute de învățămînt superior, institute științifice, de focare de cultură — teatre, cinematografe, cluburi, biblioteci, muzee ș.a. Toate acestea sînt cuceriri mărețe ale socialismului, a căror importanță nu mai trebuie dovedită.

În cursul vizitelor pe care le-am făcut, cu prilejul întîlnirilor cu oamenii nuncii și reprezentanți ai vieții publice române, membrii delegației noastre au ransmis poporului frate român un cordial salut prietenesc din partea popoarelor Uniunii Sovietice, au transmis amenerilor muncii din România urări de noi succese în construcția socialistă.

Partidele și popoarele noastre sînt unite prin nemuritoarele idei ale marxism-leninismului, prin țelurile comune de construirea unui viitor luminos, comunist. Îndeplinind cu succes planul cîincinal, oamenii sovietici luptă acum cu perseverență pentru traducerea în viață a hotărîrilor celui de al XXIII-lea Congres al P.C.U.S., pentru realizarea noului cincinal. Îndeplinirea cu succes a planurilor țării noastre arată că popoarele română și sovietică luptă cu entuziasm, în marea familie a statelor socialiste, pentru construirea socialismului și comunismului.

Succesele popoarelor noastre sînt o serioasă contribuție la întărirea sistemului mondial socialist, sprijină mișcarea de eliberare națională a tuturor

popoarelor asuprite, servesc drept exemplu tuturor forțelor progresiste care luptă pentru menținerea păcii în lumea întreagă.

O nouă contribuție la cauza menținerii și consolidării păcii în lume, o dovadă vie a unității și coeziunii țărilor socialiste a fost Consfătuirea de la București a Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia care a adoptat în unanimitate documente importante privind cele mai actuale probleme ale situației internaționale, problemele asigurării păcii și securității în Europa și sprijinirii poporului vietnamez în lupta împotriva agresiunii S.U.A.

Vizita noastră în România ne-a lăsat impresii de neuitat. Fiecare dintre membrii delegației noastre are acum mult de povestit poporului sovietic despre mărețele realizări dobîndite de România nouă, socialistă.

Pentru toate acestea, pentru posibilitatea oferită de a cunoaște profund și multilateral viața poporului român delegația noastră exprimă calde mulțumiri A.R.L.U.S.-ului, întregului popor român, cărui îi dorim noi succese în construirea socialismului.

Să trăiască și să se dezvolte prietenia și colaborarea multilaterală dintre popoarele sovietic și român.

V. Konotop

Vicepreședinte al Asociației de prietenie sovieto-române

MIJLOACE DE TRANSPORT

Aerul, rivalul trenului

Aerul comprimat și-a găsit o largă utilizare în transportul cerealelor, al materialelor pulverulente și friabile. Dar el este legat de un foarte mare consum de energie: un kilogram de aer poate transporta numai opt pină la douăsprezece kilograme de oxid de aluminiu. În căutarea unui mijloc de transport pneumatic mai ieftin, colaboratorii Institutului de chimie organică al Academiei de Științe a R.S.S. Armene au realizat o instalație în care un kilogram de aer poate să deplaseze 200-1000 de kilograme de aluminiu. Ceea ce face, evident, ca și consumul de energie să scadă de mai bine de zece ori.

Specialiștii armeni și-au fundamentat metoda pe o nouă lege hidrodinamică a deplasării particulelor în flux. Vechiul procedeu era construit pe deplasarea unor amestecuri și materiale foarte diluate plutind într-un curent de aer cu viteze mari (cîteva zeci de metri pe secundă). Instalația elaborată de institutul armean transportă un flux dens, compact de material, dar cu o viteză mai redusă. Noua instalație a și fost montată la o mare uzină de aluminiu din Kanaker, R.S.S. Armeană. Instalații similare se montează acum și la două uzine din Eravan.

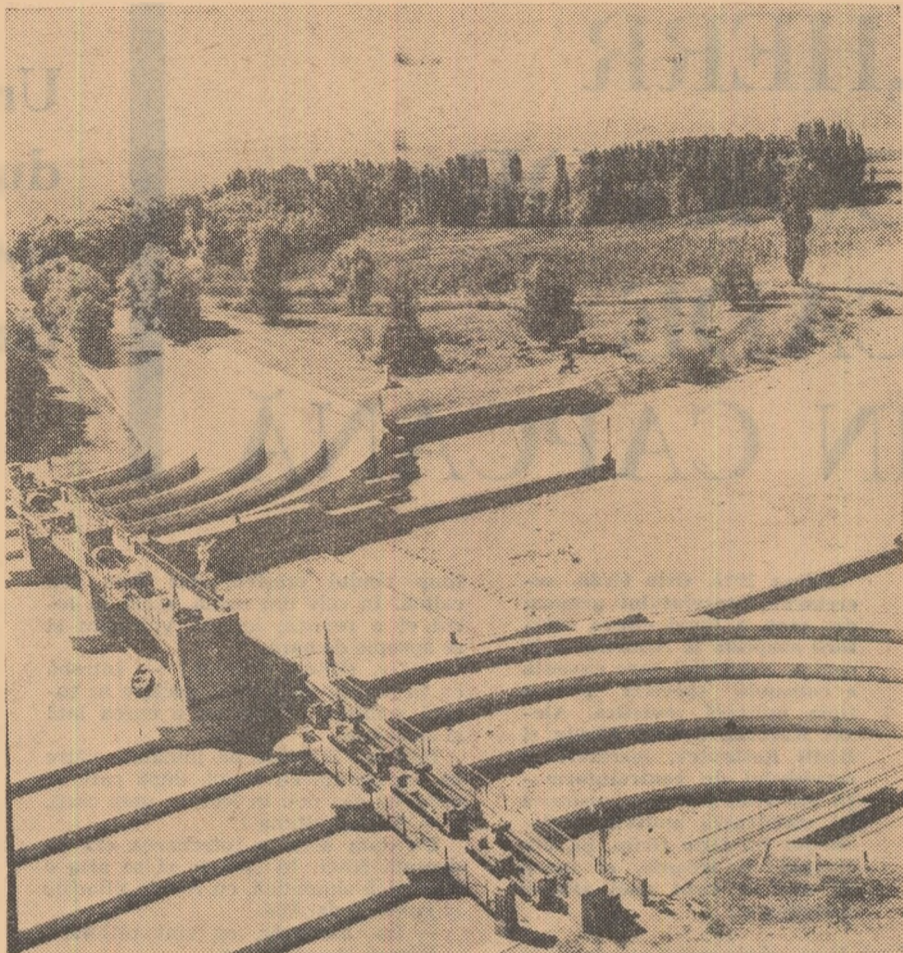
Recent, creatorii acestui mod de transport pneumatic perfecționat au propus chiar deplasarea pe această cale a unor materiale fierbinți și umede. Au fost încercate mai multe scheme. Rezultatul a fost că specialiștii au montat la combinatul „Apatit” din peninsula Kola un agregat care transportă cu ușurință apatita cu un grad înalt de umiditate. Pentru ca materialul să nu se răcească pe drum, autorii instalației au adăugat o construcție auxiliară care menține căldura în conducte.

COMERT

Piese de schimb pentru 75 de țări

Uniunea Sovietică este una din cele mai mari exportatoare din lume. U.R.S.S. vinde anual zeci de mii de tractoare, combine, mașini pentru construcții rutiere și mașini agricole etc. Toate acestea au nevoie și de piese de schimb. Din această necesitate a luat ființă o nouă organizație de export-import: „Zapceasteksport”.

La mijlocul anului viitor această or-

Barajul de pe riul Ciu, regiunea Djambul. Adunate aici, apele vor fi dirijate prin două canale spre colhozurile și sovhozurile din Kazahstan și Kirghizia.

ganizație va dispune de un depozit central — actualmente în construcție — cu o suprafață utilă de 45 000 de metri pătrați. Instalațiile de aer condiționat cu care va fi dotat depozitul vor menține o temperatură și umiditate constante, făcînd astfel posibilă păstrarea indelungată a pieselor.

Noul depozit va fi, însă, numai un din verigile bazei specializate de piese de schimb în curs de organizare în U.R.S.S. Construcții asemănătoare se înalță și în alte orașe sovietice: Leningrad, Illicevsk, Nahodka, Ventspils. Ele vor contribui la scutirea termenelor de livrare a pieselor și la scăderea cheltuielilor de transport. De altfel, organizația „Zapceasteksport” construiește depozite pentru consignație și în alte țări, unde cumpărătorii vor putea achiziționa piese de schimb fără contracte prealabile.

Cînd construcția depozitului central de la Moscova va fi terminată, durata livrării mărfurilor se va reduce pînă la o săptămînă sau cel mult două. Dar și acum piesele existente în depozitul actual sînt livrate solicitatorilor în termene minime. Astfel, firmei pariziene „Les Ateliers” i-a fost recent livrat un motor de pornire pentru excavator în numai 24 de ore.

Nomenclatorul pieselor de schimb pe care le vinde noua organizație sovietică cuprinde peste 400 000 de articole. De aceea ea va dispune și de un centru de calcul care va prelucra cererile și specificațiile primite, va alcătui planuri de rulare a mijloacelor bănești și de credit, va ține evidența intrărilor, ieșirilor și necesarului de piese de schimb.

În clipa de față „Zapceasteksport” întreține relații cu 75 de țări, iar expoziția de mașini și utilaje agricole moderne, organizată recent la Moscova, a încheiat contracte comerciale de zeci de milioane de ruble.

CONSTRUCȚII

Un palat al ospitalității

După cum am mai anunțat, pe malul rîului Moscova, foarte aproape de Kremlin, se înalță o clădire monumentală cu 4 fațade din beton, aluminiu și sticlă. Cînd va fi gata, ea va adăposti hotelul „Rossia”, cel mai mare hotel din Europa. În momentul de față, se află în stadiul de finisare patru corpuri ale clădirii. Corpul central, de 20 de etaje, se înalță și el vîzînd cu ochii.

Edificiul a fost proiectat de cunoscutul arhitect D. N. Ceculin, iar transpunerea în viață a ideilor sale a fost în-

credințată trustului „Mosstroj” nr. 4 care a înălțat și Palatul Congreselor din Kremlin, Palatul pionierilor de pe Colinele Lenin, marea arenă sportivă de la Lujniki etc. Hotelul va avea un mare număr de apartamente elegante, prevăzute cu tot confortul modern, restaurante elegante, cafenele, baruri, bufete, un oficiu poștal, un ghișeu pentru operații bancare, ateliere, saloane de cofetărie, un magazin cu suveniruri.

La subsolul clădirii se montează o aparatură complexă pentru aspirarea prafului, o stație frigorifică, o cameră de aer condiționat, instalațiile pentru bucătărie, o centrală telefonică, spălătorie, 93 de lifturi de persoane și de marfă. De asemenea, în curînd va începe montarea instalației de videotelefon.

Oaspeții hotelului „Rossia” vor avea la dispoziție tot felul de posibilități de distracție, între care două cinematografe cu ecran lat pentru 1536 de spectatori și o sală de concerte cu 3 000 de locuri. La nevoie, sala de concerte se va putea reprofila. Printr-o simplă apăsare pe un buton, șirurile de fotolii vor dispărea și încăperea va lua înfățișarea unei săli de sport.

În jurul hotelului se amenajează un frumos parc a cărui vegetație va adăposti monumente ale arhitecturii ruse din veacurile trecute, printre care bisericuța Sf. Anna cu cupola aurită și de o vîrstă cu zidurile Kremlinului. A fost construită la sfîrșitul secolului al XV-lea, în timpul domniei lui Ivan al III-lea.

Grandiosul edificiu al hotelului, la înălțarea căruia au contribuit mai bine de o sută de întreprinderi din aproape toate republicile unionale, va fi treptat dat în folosință începînd din anul acesta. Mobilierul cu care va fi înzestrat se execută după comenzi speciale. Tapetele din încăperi vor fi lavabile, iar draperiile de la ferestre vor înfățișa peisaje rusești

Fără cuvinte

„HERR DOKTOR“ CADE ÎN CAPCANĂ

Urmele
duc
spre
țărâm
(VII)

Odesa 1933. Otto Grün, secretarul Consulatului german din oraș, a făcut câteva călătorii suspecte la Nijnelimansk, centru industrial care executa o comandă specială pentru flota militară sovietică. Alexei Karotin, Leonid Slavin și Kirill Rostovțev, lucrători ai serviciului de contrainformații sovietic, primesc misiunea să stabilească motivul deplasărilor lui Otto Grün. Și, din treaptă în treaptă, ei încep să dea de firul unei afaceri complicate.

Cind Raia văzu costumul de stofă englezească încercă un sentiment de invidie. Dar nu oricine putea să aibă un tată ca al Ritei: să lucreze adică la vama din Odesa. Pentru el era un fleac să procure fiicei un costum englezesc sau o pălărie franțuzească, noi-nouțe, în ambalajul original.

Ritei nu-i plăcea, însă, să vorbească despre tatăl ei. Raia știa numai că mama Ritei murise de mult și că tatăl ei nu se recăsătorise. În afară de îmbrăcăminte, o altă pasiune a Ritei era lectura. Citea foarte mult, dar fără selecție. Era abonată la biblioteca orașenească și, cum inghițea cărțile pe nerăsuflete, se ducea la bibliotecă săptămână de săptămână.

În fața noastră se punea întrebarea: dacă Rita Lazenko era „primul canal” prin care se scurgea documentația secretă din uzină, care erau punctele de tranzit prin care documentele ajungeau în „portul de destinație”? Și, în primul rând, care era primul „punct de tranzit”?

Mi se părea că Kirill descoperise ceva. Trebuia să verific. Și, curind, datele noastre s-au înmulțit cu un amănunt interesant...

Intr-o zi, jucam șah cu Kirill. La un moment dat, în cameră a intrat Slavin, foarte bine dispus.

— Pot să vă întrerup o clipă, Alexei Alexeici?

— Numai dacă-i ceva important.

— Păi, asta o să apreciați dv. — mi-a răspuns modest Slavin și, virind mina în buzunarul de la spate al pantalonilor, îmi întinse două petece de hirtie.

— Ce sînt astea?

— Adrese.

— Ale cui?

— La Nijnelimansk locuiesc de mult timp doi Wehrmani.

— Ai căutat, deci? La biroul pentru străini?

— Nu.

— Dar unde?

— La Informații.

Kirill se necăji, și pe bună dreptate. Scotocise arhiva, găsisse decretul de decorare, dar nu-i trecuse prin minte să meargă și la Biroul de informații.

— Uite cum procedăm — am trasat eu. — Problema „Wehrman” este descoperirea lui Kirill. De aceea, tot el se va ocupa și de noul Wehrman. Ești de acord, Slavin? Bine. Iar tu vei prelua altă problemă. Kirill, dă-i toate coordonatele.

Dv. sînteți ultimul?

În ziua aceea, imediat după lucru Rita plecă grăbită acasă, îmbrăcând o rochie simplă și pantofi cu toc vienez, vîrî cărțile citite într-o valioară neagră, sport, și porni spre bibliotecă. Lîngă bara de lemn, lustruită de suțele de coate care se sprijiniseră pe ea, îndărătul căreia stătea bibliotecara se aflau vreo zece inși. Dar Rita nu se grăbi să se așeze la rînd. De câte ori se ducea în bibliotecă îi plăcea să privească, să cerceteze cataloagele, să răsfoiască lucrări noi și să facă schimb de păreri cu alți cititori. Și de data aceasta se opri în fața unei vitrine cu literatură beletristică și-și notă în blocnotes: „R. Aldington „Moartea unui erou” — roman. Între

timp rîndul creștea, dar Rita era calmă. În cele din urmă, așeză la locul ei o revistă, își luă valijoara și se apropie de bară.

— Dv. sînteți ultimul? — întrebă ea în șoaptă un bărbat uscățiv în tunică militară, încins cu o curea lată și cu cizme.

Insul se întoarse pe jumătate către ea, încuviințând cu capul, după care se cufundă din nou în lectura unei cărți.

— Sînteți ultima?

De data aceasta întrebarea era adresată Ritei. În spatele ei se afla o bătrînă simpatică, cu rochie liliachie și guler de dantelă.

— Da, bunicuțo, eu sînt ultima.

Rîndul înainta încet.

— Ce carte e asta? — se interesă Rita.

— Fenimore Cooper — răspuse bătrîna — „Ultimul mohican”.

— Le restituți?

— Uită-te, draga mea — și bătrîna făcu loc Ritei ca să ia de pe masă alte două volume ale ei.

Desen de P. Pinkisevici

Rita privi copertele. „Idiotul” de Dostoievski — îl citise. Dar asta ce mai este? Lev Kassil, „Condica de purtare”. Și cu ilustrații.

— Pentru copii, probabil.

— Și pentru adulți — o asigură bătrîna. S-o citești neapărat!

— Mulțumesc, dacă mi-o recomandați o iau.

Deci va lua Kassil și Aldington. Altceva? Rita se întoarse spre vecinul din față, care continua să citească. Lîngă el se afla o servietă uzată, burdușită cu cărți și o șapcă de militar.

— Tovarășe, pot să văd ce restituți? — i se adresă Rita.

— Cu plăcere — și omul scoase din servietă trei volume. — Pot să văd și eu cărțile dv.?

— A, sînt foarte interesante. Și la rîndul ei, Rita îi întinse „O mie și una de nopți” și un volum de Balzac. Apoi cercetă cărțile vecinului. „Prieten drag” — o citise de mult, „Soti” de Leonov — încercase odată s-o citească dar era prea greoaie și... Ilya Ehrenburg — citi ea a treia copertă. Scuzați-mă, Ehrenburg e interesant?

— O, da, — răspunde cetățeanul — Dacă n-ați citit-o luați-o neapărat. Iar eu am să iau „O mie și una de nopți”. N-am citit volumul cinci.

După ce împlini toate formalitățile, Rita își luă rămas bun de la bibliotecară și, zîmbind amabil bătrînei din spatele ei, se îndreptă spre ieșire. Dar nu văzu că în urma ei părăsise bibliotecă orașenească și un tînăr înalt, brunet și cu mustață.

...Kirill lucră foarte bine. Peste două zile aveau la dispoziție informații de ajuns de amănunțite despre cei doi Wehrmani.

La serviciul de inspecție al Asigurărilor de stat, Pavel Alexandrovici Wehrman avea reputația unui funcționar cinstit, conștiincios, dar mediocru, fără perspective. Lucra ca inspector de mulți ani. Nici lui, nici conducerii nu-i trecea prin minte că ar putea fi avansat în slujbă. În acest răstimp, mulți funcționari mai tineri i-o luaseră înainte, dar el se mulțumea cu situația pe care o avea, nu invidia pe nimeni. Era punctual la serviciu; venea exact la nouă, se saluta amabil cu colegii, îmbrăca minicute de satîn și se apuca numaidecît de lucru. Cînd nu trebuia să se deplaseze undeva, lucru care se întîmpla foarte rar, nu ridică capul din hîrtii pînă la pauza de prînz.

I se recunoștea un singur talent: conștiinciozitatea. Ar fi fost de neconceput ca Pavel Alexandrovici să în-

războiul civil nu-l clintiseră din loc. Era parcă greu de imaginat că orașul ar fi putut exista cîndva fără Pavel Alexandrovici.

Wehrman locuia pe strada Kirpicinaia, 16, într-un mic apartament de două camere. Își înmormintase de mult soția și, deși nu era bătrîn, nu se recăsătorise. O femeie în vîrstă, fosta dădacă a băiatului, îi făcea menajul. Fiul lui Pavel Alexandrovici se pasionase încă din copilărie de mare și Wehrman îl inscrieseră la școala militară din Odesa, unde acum era în anul trei.

Al doilea Wehrman era un tip deosebit de primul.

Înalt, zvelt, cu câteva fire albe la temple, Gheorghi Karlovici Wehrman, juriconsultul biroului „Exporthleb” din Nijnelimansk aducea cu un militar în rezervă. Felul de a se comporta, ținuta, mersul, arătau limpede că făcuse sport în tinerețe. Hainele, cusute ireproșabil, îi veneau ca turnate.

De altfel și acum, la patruzeci de ani, Gheorghi Karlovici mai era un sportiv pasionat. Își petrecea zilele libere pe micul lui iacht, manevrînd cu pricepere și eleganță pinzele; băiatul lui, de 14 ani, stătea la cîrmă. Juriconsultul frecventa des terenul de tenis din parcul orașului. Cînd ieșea pe teren cu racheta în mînă și cu pantalonii albi impecabili, în jur se înstăpinea o tăcere desăvîrșită, atît de bine juca. În plus, Wehrman mai era și un supporter convins al fotbalului.

Serviciul îi cerea să fie tot timpul pe teren. După ce trecea puțin, în primele ore ale dimineții, pe la biroul lui de la „Exporthleb”, Gheorghi Karlovici Wehrman pleca numaidecît după treburi și, vizitînd o instituție după alta, rezolva misiunile încredințate de conducerea întreprinderii, care-l scotea mîna ei dreaptă.

Dar nu toate vizitele pe care le făcea juriconsultul aveau o legătură cu serviciul. Se întîmpla uneori să între în case particulare sau instituții fără nici o legătură cu exportul de cereale sau să se oprească ca să stea de vorbă cu cîte ceva în stradă. Era o împrejurare care nu surprindea însă pe nimeni, dat fiind că Gheorghi Karlovici era o figură familiară în oraș. Cunoscut de multă lume, societatea pe care o frecventa era unită prin interese și gusturi comune și printr-o veche prietenie. Alcătuită din avocați, doctori, profesori, ingineri, cercul lui Gheorghi Karlovici adopta greu noi veniți.

Wehrman își iubea mult familia. Avea o soție încă tînără sau, în orice caz, cu o alură tinerească, atrăgătoare. Aceasta ieșea aproape întotdeauna în oraș împreună cu soțul ei: la teatru, la concertele sau la un ceai, unde era, ca și bărbatul ei, în centrul atenției. Restul timpului și-l consacra gospodăriei și educației copiilor. Familia Wehrman avea casa ei, pe strada Oceaovskaia.

★

— Care Wehrman e, după părerea ta, „omul nostru”? — l-am întreat pe Kirill, care fuma în fotoliul lui medieval.

— Nu știu — răspunde Kirill, ridicînd din sprîncene. Nici unul nici celălalt n-a fost în armata germană. Amîndoi au locuit dintotdeauna în Rusia. Fiul lui Wehrman de la asigurările de stat are douăzeci de ani înseamnă că bătrînul s-a însurat înainte de război.

— De ce bătrîn? Cîți ani are?

— Mulți. E născut în 1887.

— Atunci care dintre cei doi Wehrmani îți dă mai mult de bănuț?

— N-aș putea încă să spun nimic categoric. Trebuie să mai culeg informații.

— Dar vreunul dintre ei a stat pe Bolșaiia Morskaia, 4?

— N-am reușit încă să aflu asta.

V. Ișimov și A. Lukin
(Va urma)

CINEMA

„Primul învățător“

— a patra afirmare

Micul film „Compresorul și vioara“, pe care l-am vizionat acum câțiva ani luptând mereu cu un nod care ni se urca încăpăținat în gât, ne-a relevat două nume care aveau să îndreptățească ulterior întru totul atenția ce li s-a acordat la debut: Andrei Tarkovski și Andrei Mihalkov-Konciolovski. Primul era autorul regiei, al doilea al scenariului. Pentru Tarkovski, „Compresorul și vioara“ a fost lucrarea de diplomă, pentru Mihalkov-Konciolovski primul scenariu în cel dintâi an de studenție la Institutul de cinematografie. Konciolovski a optat, însă, pentru cinema după ce făcuse strălucite studii muzicale la Conservator, în clasa lui Lev Oborin, fiind considerat drept o mare speranță. Evident, foștii săi profesori

Actrița Natalia Arinbasarova în rolul tinerei Altina.

s-au împăcat greu cu această trădare, dar au avut măcar consolarea să-l vadă afirmându-se cu aceeași vigoare și pe noul drum ales. Pentru că, după „Compresorul și vioara“, Andrei Mihalkov-Konciolovski a colaborat încă o dată, cu același succes, cu Tarkovski la „Copilăria lui Ivan“, unde a regizat integral mai multe scene.

După aceea, a făcut pe cont propriu scurt-metrajul „Băiatul și porumbelul“, cu care a cucerit în 1962, la concursul respectiv al Festivalului de la Veneția, „Leul de bronz“.

În următorii doi ani, numele lui a lipsit de pe ecrane. Pricina a fost scenariul filmului despre Andrei Rubliov, la care a lucrat asiduă, după o uriașă muncă de informare, împreună cu Andrei Tarkovski. Iar după ce scenariul a intrat în producție, tot în regia lui Tarkovski, Andrei Mihalkov-Konciolovski s-a apucat imediat de alt film. De data aceasta atenția i-a fost atrasă de realitatea dramatică a satului asiatic și a preferențelor care l-au zguduit din temelii, așa cum l-a zugrăvit cu arta lui inimitabilă scriitorul kirghiz Cinghiz Aitmatov în nuvela „Primul învățător“. Prin această opțiune tinărul scenarist și regizor și-a manifestat încă o dată atracția pentru personalitățile puternice, pentru momente, întâmplări și atitudini esențiale, determinante.

Un astfel de moment, o astfel de atitudine, o astfel de personalitate au fost surprinse de Cinghiz Aitmatov — la rîndu-i o personalitate scriitoricească — între cele mai interesante — în „Primul învățător“. Nuvela îmbrățișează o

perioadă mai amplă din istoria satului kirghiz, care începe în ceasul de răscruce al Revoluției prin ivirea într-un aul îndepărtat a tinărului învățător Diușen, trimis de Comsomol să aducă lumina cărții printre locuitorii Diușen, atingând fanatismul în hotărîrea și energia luptei sale, se înfige ca o sabie ascuțită în realitatea îmbuibată a beilor și în sărăcia cruntă a țărănimii, îi înfruntă cu înverșunare pe cei dintii, îi zguduie pe ceilalți, face școală într-un șopron părăsit și îi trece pe copii în brațe prin riul învolburat, ca să nu lipsească de la lecții, o smulge pe tinăra Altina din mîinile bărbatului neubitor și o trimite la oraș spre noul ei destin. Iar el, deși o iubește pe fată, rămîne să și-l împlinescă pe al său, în satul în care a adus primul zvon al marilor prefaceri revoluționare.

Andrei Mihalkov-Konciolovski a turnat în studioul din Frunze, după un scenariu pe care l-a scris în colaborare cu Aitmatov. Fidel spiritului nuvelei, găsind foarte multe puncte de contact cu vigoarea și pitorescul dramatic al prozei lui Aitmatov, beneficiind, de asemenea, de un excelent colectiv de interpreți, printre care B. Beisenaliev (Diușen) și Natalia Arinbasarova (Altina), Konciolovski a realizat un film aspru, bărbătesc, de o vibrație mereu controlată, care reprezintă cinematografia sovietică la tradiționala competiție de la Veneția.

Iulia Scutaru

Fișier:

Robert Hossein

În mișcarea artistică a Franței, Robert Hossein ocupă un loc de prim plan. Actor și regizor de teatru și cinema, dramaturg, scenarist și poet, el este în același timp un om extrem de interesant, care pînă la vîrsta de 39 de ani a trăit o viață plină, bogată în întâmplări, străbătută de două coordonate dominante: dragostea de artă și o constantă și categorică poziție antifascistă. Această poziție a imprimat operei lui o orientare umanistă demnă de tot respectul. Pe această linie se situează filmele „Sentința“, „Vampirul din Düsseldorf“, tragedia eroică despre marquis „Cei șase“, scrisă, regizată și jucată de el și altele.

Atracția lui față de artă s-a vădit foarte devreme, încă din anii de școală. Pentru a-și putea urma chemarea a făcut de toate: a vîndut cărți, a spălat vase, a lucrat la ferme, a fost chelner. În sfîrșit, la 18 ani și-a putut împlini visul de a urma studii de specialitate, înscriindu-se la Institutul de teatru din Paris, unde a avut profesori iluștri ca Raymond Rouleau, Georges Vitali, René Simon, Tania Balacheva.

După absolvire a debutat nu numai ca actor, ci și ca dramaturg scriind piesa „Huliganii“, pe care Claude Martin a pus-o în scenă la teatrul „Vieux Colombier“, cu Robert Hossein în rolul principal.

De fapt, Hossein nu era novice în literatură. Immediat după război publicase cicluri întregi de versuri despre Rezistența franceză, versuri încărcate de ură față de fascismul care îi cotropise patria, care îi ucisese și torturase multe rude și mulți prieteni.

După „Huliganii“ a mai scris trei piese, dintre care „Canaliile merg în iad“ a fost ecranizată chiar de Hossein, avînd-o în distribuție pe Marina Vlady.

Activitatea lui cinematografică s-a împletit permanent cu cea teatrală. Hossein a regizat opt filme și a jucat în douăzeci, avînd parteneri celebri ca Jean Gabin (în „Crimă și pedeapsă“, unde a interpretat rolul lui Raskolnikov, Sonecika fiind Marina Vlady), Sophia Loren, Brigitte Bardot, iar în ultima vreme pe Michèle Mercier, o vedetă în plină afirmare. Dintre filmele lui cităm: „Sentința“, „Madame Sans-Gêne“, „În umbra legii“, „Vampirul din Düsseldorf“, „Angelica, marchiza inginerilor“, în care a creat figura plină de forță, inteligentă și farmec a lui Geofroy de Peyrac.

În momentul de față, Robert Hossein se pregătește să turneze filmul antifascist „Pedeapsa“ — „istoria unui om care credea, ca și fasciștii, că nu se teme de nimeni și nimic și că își poate permite orice“ — cum a precizat Hossein în cursul unui interviu acordat unui ziarist sovietic.

Discuția s-a purtat în limba rusă, pe care Hossein o vorbește perfect intrucît a învățat-o în familie, mama lui fiind rusoaică, tatăl persan de origine, iar el însuși născut în Rusia. Așa încît Robert Hossein, francez pînă în măduva oaselor prin educație, maniere, mod de a gândi, se simte în bună măsură rus.

I. Zemlianikin

La Moscova a avut loc premiera „Tunelului“, prima coproducție româno-sovietică. Cu acest prilej, realizatorii filmului s-au întîlnit din nou și au evocat cu plăcere amintiri comune din perioada turnării. În fotografie: regizorul Francisc Munteanu și actorii Valentina Maliavina și Lev Prigunov.

EXPOZIȚII

Arta maștrilor români

„Artistul este viu atîta timp cît are puterea să deschidă drumuri noi“ — a spus odată George Enescu. A spus și a privit în sală. Iar numai după cinci minute se afla la pupitrul regizoral, conducînd corabia capricioasă a orchestrei pe valurile agitate ale muzicii beethoveniene.

Mi-am amintit de Enescu și de discuția avută cu el cu prilejul vernisajului expoziției compatrioților săi, deschisă în sălile Muzeului de artă „A. S. Pușkin“ din Moscova. Organizatorii expoziției s-au oprit asupra unor artiști a căror creație se situează la începutul secolului XX și în perioada dintre cele două războaie mondiale. Această pleiadă de maștri români a fost condusă de Ștefan Luchian. Influența lui asupra picturii românești a fost uriașă. Luchian este prezent în expoziție cu cîteva pinze, cea mai bună dintre ele fiind „Autoportretul“ din 1906.

Tablourile lui Nicolae Tonitza consacrate copiilor sînt un imn al purității. „Fiica pădurarului“, de exemplu, care are la bază o temă profund filozofică: întîlnirea fetei cu pădurea, ou acel ceva mare și uimitor care ne înconjoară, este realizat de pictor cu un talent de invidiat.

Fiecare pictor prezent în expoziție — Gheorghe Petrașcu, cu pictura lui puțin aspră, intenționat nefinisată, Theodor Pallady, cu tonurile lui argintii-gri, Nicolae Dărăscu, cu desenul lui cizelat, Vasile Popescu, cu culorile lui moi, șterse, Francisc Șirato, cu neobișnutele-i armonii cromatice — este în felul lui important și interesant. Pămîntul românesc, a cărui față minunată și expresivă ne privește din pinzele lor, este zugrăvit cu o dragoste realmente filială.

Sculptura este reprezentată în expoziție de doi maștri de mîna întîi: Dimitrie Paciurea și Gheorghe Anghel. Printre lucrările lui Paciurea sînt busturile de bronz ale lui Beethoven și Luchian. Sculptorul s-a simțit atras de personalitățile puternice de artiști. O dovadă este și bustul lui Lev Tolstoi. Numai admirația față de forța omului, pămîntească și măreață, i-a putut sugera soluția pe care a ales-o. Nimbul părului, fruntea înaltă, sprincenele groase, bătrînește aspre, expresia ochilor — posomorit atenți, a toatevăzător — nu sînt oare simbolice pentru inteligența și experiența titanului, așa cum apare el urmașilor?

La Gheorghe Anghel intruchiparea fericirii patriei, intruchiparea victoriei este figura unei țărânci române. Femeia stă rezemată de minerul unei săbii, luptătoare și mamă, apărătoare a tuturor începuturilor omului. În felul cum artistul a văzut-o și a înfățișat-o ghidești gânduri despre destinul României, despre munca artiștilor ei — printre care sînt prezenți și mulți dintre cei întîlniți la expoziție — Luchian, Tonitza, Paciurea și, bine înțeles, Enescu.

Bustul lui Enescu, lucrat de Gheorghe Anghel, figurează, de asemenea, în expoziție. L-am privit îndelung și mi s-a părut că fața muzicianului păstrează aceeași expresie pe care o avea cînd a vorbit cu mine în sala Ateneului Român și mi-a spus că artistul este viu atîta timp cît are puterea să deschidă drumuri noi...

Savva Dangulov

Concert pentru constructori
Desen de V. Pociuciev

TEATRU

„Regimentul în marș“

Sub acest titlu, teatrul „M. Gorki“ din Tașkent a pus în scenă o versiune dramatizată a binecunoscutului roman al lui Mihail Șolohov „Ei au luptat pentru patrie“.

Spectacolul reinvie, în lumina reflectoarelor, realitatea războiului, eroismul și spiritul de sacrificiu al celor care ca Lopahin, Zviaghințev, Strelțov, Koptovski și mulți alții au hotărît destinul cumplitei înclăștări.

Dar „Regimentul în marș“ nu este numai un monument scenic înălțat abnegației poporului sovietic, numai o mărturie a eroismului și spiritului său de sacrificiu. Ca și autorul romanului, teatrul din Tașkent s-a străduit să dezvăluie mobilurile care au ridicat poporul la luptă, să arate însăși esența eroismului unor oameni cu nimic eroic în înfățișarea lor. Tocmai acest studiu psihologic face spectacolul deosebit de actual, cu rezonanțe profunde în rîndul publicului.

Încadrîndu-se în această concepție, actorii dezvăluie esența umană a fiecărui erou. Adică nu pur și simplu eroismul, nu pur și simplu curajul, ci acel element nou și mult mai important care a generat acest curaj și a fost izvorul lui, hotărînd, în fond, soarta războiului.

arta

a

ELECTRONICĂ

Cînd vom vorbi cu mașinile..

Calculatoarele electronice au ajuns uimitor de rapide. Circuitele integrate, care conțin zeci de elemente pe o suprafață mai mică decît un centimetru pătrat, permit impulsului electric să le străbată într-un timp record. „Criotroanele”, elemente care funcționează doar la temperatura heliului lichid, reduc și mai mult durata transmiterii.

Dar, în ciuda tehnicilor care permit efectuarea calculului în fracțiuni de secundă, prelucrarea datelor tinde să se poticnească la capul de „alimentare”. Cum s-ar putea astîmpăra această voracitate?

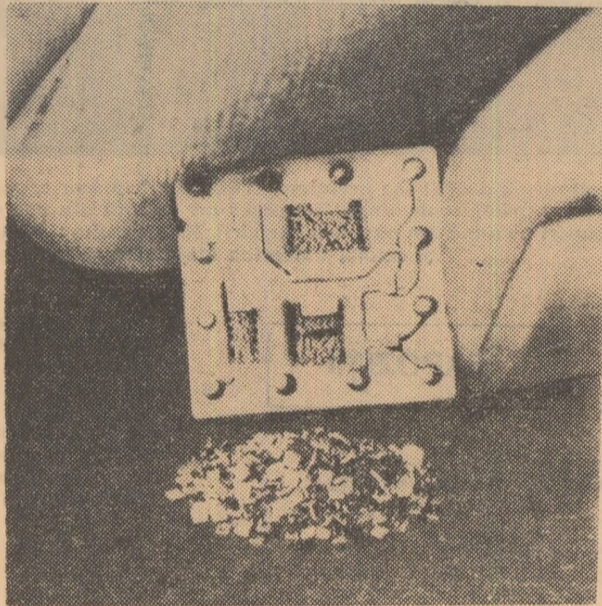
Majoritatea informațiilor puse la dispoziția calculatoarelor trebuie să capete mai întîi o formă acceptabilă, respectiv să le fie prezentate pe fișe sau benzi perforate, care sînt devorate cît ai clipi din ochi. Transpunerea informațiilor pe aceste fișe și benzi este însă o operație care răpește mult timp. Se recurge la o mașină de perforat cu o claviatură specială, în fața căreia se așează un om, ce apasă pe clape, gîurind astfel fișele sau benzile. Dar chiar și cel mai rapid operator abia se mișcă în comparație cu mașina; în plus, pînă și cel mai precis operator face uneori greșeli.

Pe măsură ce lista aplicațiilor calculatoarelor se lungeste, devine deci tot mai necesară simplificarea și accelerarea introducerii datelor. Astăzi, între om și mașină se inter pune totdeauna claviatura. Există însă și alte modalități de comunicare directă, aflate în diverse stadii de dezvoltare tehnică și care făgăduiesc că vor mări viteza de „alimentare”.

Dintre toate tururile de forță ale calculatoarelor, cel mai binevenit ar fi, probabil, citirea oricărui material imprimat. Astfel, programele ar putea fi dactilografiate, după care pagina s-ar introduce în instalația de descifrare a caracterelor. Dar, tocmai această ultimă operație ridică cele mai complicate probleme; ea cere ca simbolurile să aibă mereu aceeași formă și mărime, să fie compuse doar din elemente albe și negre, să se prezinte toate în aceeași poziție și să fie separate unul de celălalt în mod adecvat. Cu toate aceste limitări, se fabrică mașini capabile să „citească” textul tipărit de 100 de ori mai repede decît operatorii mașinilor de găurit și cu abia o sutime sau o miime din greșelile lor. Una din metodele de descifrare folosește un mozaic de celule fotosensibile. Cînd pagina este explorată și fiecare literă se proiectează pe mozaic, lumina reflectată dă un model caracteristic pentru fiecare literă.

Cel mai bine s-ar lucra însă, fără îndoială, printr-o comunicare directă, un dialog între om și mașină. Înțele-

gera cuvîntului vorbit de către aceasta din urmă ridică probleme dificile, dar nu insolubile. Vorbirea se realizează forțînd aerul să treacă prin laringe, nas și gură. Frecvențele de rezonanță caracteristice produse acolo variază cu fiecare sunet, fenomen ce poate fi folosit într-un sistem de analiză a vorbirii asemănător cu cel de descifrare optică, doar că celulele optice sînt înlocuite cu condensatoare. Dificultatea cea mai mare rezidă în faptul că vor-

În comparație cu semiconductorii de dimensiunile unui micron, degetele omului par de uriaș.

birea diferă atît de mult de la un om la altul. Prin urmare, mașina nu poate da rezultate bune decît dacă este adaptată unui număr mic de persoane (pînă la cîteva zeci).

Capacitatea calculatoarelor de a înțelege graiul omenesc ar putea avea implicații adînci. Dacă ne-am înțelege direct cu aceste enciclopedii, ori de cîte ori am avea o nelămurire, ar fi de ajuns să punem mîna pe telefon și să le cerem informațiile dorite. Unul din cele mai mari obstacole care se opun comunicării dintre om și mașină este absența unui limbaj accesibil ambelor părți, în care mașina să facă asociații asemănătoare gândirii umane și să dea răspunsuri pe înțelesul oamenilor de toate naționalitățile. Există un proiect care folosește un telescriptor cu 10 clape, așezate în două semicercuri, corespunzătoare virfurilor degetelor. Clapele pot fi apăsată fiecare în parte sau mai multe deodată, dînd un total de 1023 simboluri. Fiecare simbol se imprimă pe o bandă, cu pînă la cinci piste, sub formă de găuri și spații. Prin apăsarea uneia din clape, de pildă, se obține o gaură, iar prin apăsarea unui set de clape un model compus din 10 găuri și spații, corespunzător unui simbol care poate fi explorat ușor de mașină.

Acest limbaj simbolic ar avea imensul avantaj că poate fi învățat de oamenii de toate naționalitățile: simbolul pentru cal, cheval, Pferd, loșad este doar același! Răspunsurile mașinii în formă de clișee de casuțe albe și negre ar putea fi, de asemenea, citite de oricine este familiarizat cu limbajul.

BIONICĂ

Pe lungimea de undă a muștei

Dacă ne-am întreba vreodată în ce am putea imita natura, am afla un foarte bogat arsenal de metode, procedee și chiar construcții în stare să stîrneasce invidia celor mai cutezători ingineri și constructori. Iată un exemplu. Țiparul are mirosul extrem de sensibil, mai ales la alcool. Astfel, dacă am dizolva în apa lacului Ladoga, de pildă, fie și numai jumătate de litru de vodcă de 40 de grade, țiparul încă ar detecta alcoolul. Dar și mai sensibil este mușca. Printre cele peste 1 300 000

de specii de insecte care populează Pămîntul, mușca ocupă unul din primele locuri prin acuitatea ei olfactivă și numărul substanțelor chimice la care reacționează. În momentul de față se știe că mușca reacționează la 30 000 de substanțe diferite.

Aceste constatări i-au determinat pe specialiști să încerce să realizeze un analog al organului olfactiv al muștei. În speță, profesorul american Drawnicks a construit un astfel de organ, numit de el „nas electronic”, dar capabil să reacționeze numai la acetona, pirimidină și încă o substanță. În plus, mașina este prea voluminoasă; are mărimea unei mese de birou.

Cu toate acestea, savanții nu s-au descurajat și au continuat să studieze sistemele vii cu intenția de a le folosi ca emițători miniaturali ultrasensibili. Astfel, un grup de cercetători din orașul Gorki a făcut o serie de experiențe cu ochi de libarcă. Acest gîndac vede la lumina infraroșie și, de aceea, cu ajutorul ochilor lui temperatura poate fi măsurată cu o precizie de pînă la sutimi de grad. Dar să vedem cum a decurs o experiență de acest fel?

Cercetătorii au introdus în ganglionii libarcăi electrozi, pe care i-au pus în legătură cu un amplificator, iar amplificatorul cu un oscilograf. Și gîndacul a măsurat cu cea mai mare precizie temperatura.

Mai tîrziu, un cercetător american a preluat această experiență aplicînd-o la mușcă. A introdus în organele olfactive ale unei muște electrozi legați de un amplificator cu tranzistoare și de un sistem de semnalizare, folosînd astfel mușca drept emițător miniatural sensibil la bioxidul de carbon ce se acumulează în cabinele navelor cosmice, avioanelor, în mine și submarine.

Ne-am putea, însă, întreba: cît de sigură este funcționarea acestor emițătoare? Experiențele făcute arată că dacă e vorba de sisteme cu funcționare de scurtă durată siguranța lor este satisfăcătoare, chiar mult mai mare decît a oricărui sistem tehnic. Astfel, un biolog poate garanta că libarca sau mușca vor „funcționa” perfect o anumită perioadă de timp. Firește, cu condiția să nu fie strivite sau să nu se afle în condiții neprielnice traiului lor.

Și acum, cîteva cuvinte despre posibilitățile pe care le deschide bionica pentru crearea de emițătoare sensibile de mare precizie avînd rolul de elemente ale unor sisteme automate. Subliniem că este vorba de sisteme complexe destinate organizării științifice a muncii, capabile să prelucreze într-un

Campion al acuității olfactive, mușca reacționează la 30 000 de substanțe.

timp optim un foarte mare volum de informații. Organizarea științifică a muncii presupune raporturi optime între om și mașină. Se știe, de pildă, că lovind cu degetele claviatura mașinii dactilografice fac în cursul unei zile o muncă echivalentă cu ridicarea unei greutăți de opt tone la înălțimea de un metru. Bionica oferă și în acest caz soluții. Pentru a li se ușura munca, ar trebui fie să li se perfecționeze mașinile, fie să se realizeze un sistem bioelectric de comandă care să le permită să dirijeze nu o simplă mașină de scris, ci cîteva agregate complexe fără cel mai mic efort fizic.

În încheiere, un ultim exemplu de organ de simț care ar putea servi drept prototip pentru emițătoare miniaturale sensibile. Este organul auzului la greierul de cîmp. S-a constatat că oscilațiile unor cutremure de gradele cinci și șase, undeva în insulele Pacificului, sînt percepute de greier la Moscova, adică la distanțe enorme.

Prin urmare, metoda modelării inverse, adică a folosirii în tehnică a organelor de simț ale unor insecte sensibile are mari perspective. Așa se și explică de ce această problemă este studiată de savanți din multe țări.

S

știința

CARTOGRAFIE

Ne îmbrăcăm după hartă?

Ziaristul indian Bhagat Vats a descins recent la Irkutsk, într-o seară de august, aducînd cu el o prea călduroasă șubă din blană de astrahan. Venea pentru prima oară în geroasa Siberie. Dar nu mică i-a fost surprinderea cînd asprul țînut l-a întîmpinat cu o vreme atît de caldă, încît una din concetățenele ziaristului a făcut chiar în aceeași zi baie în lacul Baikal. Șuba lui Vats a devenit proverbială pentru prietenii săi. Se întîmplă însă și invers. Uneori, gerurile timpurii ce se lasă în Siberia cînd la Moscova e încă toamnă caldă îi surprind pe oaspeții străini cu totul nepregătiți.

Hărțile climatice realizate la Institutul de geografie din Irkutsk au tocmai menirea să preîntîmpine asemenea situații. Colorate în toate tonurile de albastru, ele arată cît de călduroasă trebuie să fie îmbrăcămintea pentru ca omul să nu sufere din cauza gerului. Dar pe ce principii au fost alcătuite hărțile?

Savantul leningrădean Mihail Budiko a descoperit mai de mult o dependență matematică între temperatura medie la suprafața corpului omenesc, condițiile meteorologice, îmbrăcămintea omului și solicitarea lui. După formulele elaborate de M. Budiko, în urma acestei constatări, se poate determina cu precizie ce haine trebuie să poarte oamenii pentru ca efectuînd o muncă pe un timp sau altul să aibă asigurată o temperatură confortabilă a suprafeței corpului.

Folosind formulele lui Budiko, colaboratorii institutului din Irkutsk au calculat parametrii optimi ai îmbrăcăminții pentru toate regiunile Uniunii Sovietice.

Pentru cazul cînd omul ar sta nemișcat într-o încăpere încălzită numai pînă la plus 18 grade Celsius, ei recomandă haine care mențin temperatura corpului, în aceste condiții, la 32—33 de grade. Un exemplu de asemenea îmbrăcămintă este obișnuitul costum de lînă. Și lanțul exemplor ar putea continua. Dar ne oprim aici, recomandînd celor interesați să-și procure originala „revistă de modă” editată la Irkutsk.

Orice discuție e inutilă, dacă pui întrebările și dai și răspunsurile!

ASTROBIOLOGIE

Recorduri vegetale

Avînd la dispoziție numai observația foto și radioptică a planetelor învecinate spre a studia eventuala viață extraterestră, astrobiologii au luat alte căi. Ei au început să cerceteze capacitatea de adaptare a plantelor de pe Pămînt la clime extreme și să compare rezultatele cu condițiile ce domnesc la suprafața lui Marte, știut fiind că, în stadiul actual al cunoștințelor noastre, doar pe această planetă se poate presupune existența vieții.

Rezultatele au fost surprinzătoare. Multe plante pot să stocheze căldura; s-au constatat diferențe de peste 20 grade între temperatura frunzelor și aceea a aerului ambiant. Unele specii de bacterii continuă să se înmulțească la minus 10 grade în soluri înghețate. Celulele agrișului se mai divid încă și la minus 40 grade. Multe conifere își mențin fotosinteza toată iarna. Celebra *Chlorella* rezistă chiar și scufundată în aer lichid. La altitudini foarte mari, cu clima extrem de aspră, există plante care dau naștere unor formații aparte, ca niște împletituri dese ce se întind la suprafața solului. Coaja lor este atât de netedă și dură încît nu poate fi străpunsă nici de un glonte de pistol. La speciile care se înmulțesc prin semințe, coaja este străbătută periodic de una sau două mlădițe ce poartă organele reproducătoare. Rezistînd la frig, vînt și uscăciune, aceste plante nu trec iarna prin obișnuita perioadă de viață latentă.

În alte cazuri s-a constatat că există „specialiști” în metabolismul apei. Plantele de munte necesită foarte puțină apă întrucît nu transpiră aproape de loc datorită particularităților lor anatomice: suprafața redusă a frunzelor, diametrul mic al vaselor, absența spațiului intercelular etc. Adaptarea la frig și rezistența la uscăciune merg, de altfel, mină în mină.

S-au găsit și exemple de obișnuință la lipsa oxigenului. Respirația normală are loc, de obicei, la un conținut de oxigen de 5 la sută; în fructele mari, însă, celulele se mulțumesc și cu câteva fracțiuni de procent.

Cea mai interesantă constatare pare însă aceea că plantele pot să utilizeze radiații luminoase cu diverse lungimi de undă. Această adaptare cromatică se observă bine la plantele de apă. Undele lungi scăzînd o dată cu adîncimea, plantele își schimbă pigmentii și fotosinteza ajunge să fie întreținută de ficobilină, în locul clorofilei devenită ineficace la acea compoziție a spectrului. În consecință, din verzi plantele devin brune și roșii. Este foarte posibil ca razele scurte să fie utilizate și pe Marte prin intermediul unor pigmenți speciali.

În experiențele făcute, organismele terestre au fost supuse condițiilor de pe planeta roșie. Infuzoriile au avut de suportat alternativ plus 25 și minus 80 de grade și au continuat totuși să se înmulțească. Mai mult, pînă și cerealele au încolțit și crescut un timp la presiunea redusă și cantitatea mică de oxigen și umiditate de pe Marte. S-a constatat, deci, că viața este posibilă în mediul de pe planeta învecinată.

SOCIOLOGIE

Alcoolul care ucide!

Studii minuțioase făcute în ultimii ani în mai multe țări duc la concluzia că alcoolismul trebuie considerat un adevărat flagel social, prin gravele alterări de natură genetică pe care le produce în organismul celui cuprins de patima beției și prin consecințele de ordin creditor de care e însoțit. Ca să nu mai vorbim de faptul că în Italia, de pildă, s-a constatat că alcoolicii sînt vinovați de cel puțin 25% din accidentele rutiere.

Dar, în primul rînd, ce este, la drept vorbind, alcoolul și care sînt cauzele care duc la beție? (Cercetările amintite au avut mai ales în vedere alcoolul etilic, cel mai puțin dăunător din toate alcoolurile amintite). Pentru farmacologi, alcoolul este un drog ce trebuie clasificat printre celelalte substanțe anestezice ca eterul și cloroformul, dat fiind că are o acțiune identică. Într-adevăr, absorbit de organism alcoolul acționează ca un anesteziez asupra așa numiților centri de control cu funcțiune inhibitorie. Ceea ce are drept urmare o subită tendință către agitație, către ridicarea glasului și, în genere, către gesturi de neconștient în stare de trezire.

Această primă fază a dus, de altfel, la ideea greșită că alcoolul ar fi un excitant, un stimulent. Intemeiați pe multiple cercetări, autorii studiilor la care ne-am referit au ajuns, însă, dimpotrivă, la concluzia că și manifestările psihice de așa zisă excitare, care se observă în beția alcoolică, ca: impulsivitatea și expansivitatea, starea de agitație și lovacitatea nu sînt decît urmișoarele unui efect depresiv asupra celor mai importanți centri corticoli — aceia ai memoriei, ai capacității de concentrare, de selecție, cu alte cuvinte asupra facultăților de autocontrol.

Dar dacă manifestările acute sînt latura cea mai evidentă și mai spectaculoasă a alcoolismului, mult mai gravă, mai îngrijorătoare este — ne asigură biologia și sociologia — aceea a alcoolismului cronic. O seamă de cercetători socotesc chiar că etilismul se manifestă ca un factor de distrugere pe două fronturi: pe plan psihologic și pe planul intoxicației propriuzise. După aceste păreri, alcoolul ar fi tarat din punct de vedere psihic încă înainte de a cădea în patima băuturii, cu alte cuvinte e un bolnav căruia băutura nu face decît să-i agraveze boala. Caracteristicile cele mai evidente ale personalității acestor indivizi ar fi: un accentuat egocentrism, o mică putere de rezistență la situațiile tensionate, o nevoie de dependență și de ocrotire, coexistînd în net contrast cu o necesitate de afirmare și de concentrare a atenției celorlalți asupra lor.

Cele mai importante cauze ale alcoolismului sînt totuși, în mod îndubitabil, cele de natură socială și de mediu ambiant. Printre acestea din urmă o mare influență o pot exercita un tată sau o mamă dedați băuturii și al căror comportament generează un primejdios dezechilibru afectiv la copii; exemplul are pentru copil un rol semnificativ și profund; deși el însuși condamnă adesea viciul părintelui, se poate foarte bine întîmpla ca într-un moment de desperare să caute un reconfort în alcool.

Din cele de mai sus se poate trage, ni se pare, concluzia că la vechea întrebare: „Ce provoacă alcoolismul?”, nu se poate răspunde pur și simplu prin: „Alcoolul!”. Înțelegînd acest adevăr, unul din cei mai sirguincioși cercetători ai acestei probleme, americanul Elvin M. Jellineck, deosebește câteva tipuri fundamentale, care pot fi prea bine și tot atîtea studii ale etilismului. Jellineck le-a numit cu primele litere ale alfabetului grec. Tipul „alfa”, cel mai puțin grav, e caracterizat printr-o dependență exclusiv psihologică de băutură, considerată ca remediu universal pentru toate durerile trupului și sufletului. Nu se poate vorbi încă de viciu, întrucît individul își păstrează controlul situațiilor, dar înclinarea sa spre alcool e semnul unei structuri primejdioase și patologice a personalității.

În tipul „beta”, băutorul suferă de

gastrită, de polinevrite, ciroză hepatică și de toate celelalte consecințe dăunătoare care însoțesc abuzul de băuturi alcoolice; organismul intoxicatului se află într-o stare de degenerescență întrucît el nu se mai alimentează cum trebuie și, prin urmare, nu mai reacționează la toxicomanie. Alcoolismul de tip „gamma” se deosebește prin lenta instaurare a unei toleranțe; individul poate bea timp de săptămîni și chiar luni de zile cantități de alcool care pentru un om neobișnuit ar fi mortale. Se crede că mecanismul acestei rezistențe ar fi o

rapidă oxidare periferică. Tipul „delta” are toate caracteristicile periculoase ale celui precedent și, în plus, pe aceea că bolnavul nu se poate lipsi de doza lui zilnică de alcool, e într-o stare de depravare inumană, se dedă la violențe și excese ce nu pot lăsa nici o îndoaială asupra gradului său de intoxicare.

Aceste observații ne duc în mod necesar la încheierea că cea mai importantă terapie a alcoolismului este profilaxia lui, pentru care diverse țări — în care etilismul a luat în ultimii ani proporții îngrijorătoare — au și adoptat legislații adecuate.

DEMOGRAFIE

Oameni pe felii de planete?

Cu un „dacă”, spune un proverb, putem viri Parisul într-o sticlă.

Dacă am ști să stoarcem apa din rocile de adîncime sau să obținem oxigen din silicați... Dacă rachetele ar putea înghiți anii-lumină, așa cum pămîntele noastre automobile înghiț kilometri... Dar ce n-am putea face cu un „dacă”? Să presupunem, însă, că cele de mai sus au devenit realitate și că nu ne mai rămîne decît să populăm planetele, sateliții lor, asteroizii. O chestiune, deci, de calcul și de... fantezie.

De la înălțimi cosmice, în obiectivul aparatului de fotografiat încapă o imensă felie de Pămînt...

Vorbînd de populație trebuie să avem în vedere, în primul rînd, suprafața pe care o vom repartiza. Dar ce suprafață are, de exemplu, Luna, în comparație cu Pămîntul? Suprafața fiind proporțională cu pătratul diametrului, iar diametrul Pămîntului fiind de 3,66 ori mai mare decît cel al Lunei, rezultă că suprafața satelitelui nostru natural este de 13,45 ori (3,66x3,66) mai mică decît cea terestră. E mare ori mic acest spațiu? Dacă îl comparăm cu teritoriile a două țări mari ca Uniunea Sovietică și S.U.A. constatăm că e de 1,75 ori mai mare decît prima și de 4 ori mai mare decît a doua. Cu alte cuvinte, Luna ar putea pune la dispoziția omului o suprafață cît media dintre Africa și Asia.

Dacă așa stau lucrurile cu Luna, e lesne să ne închipuim ce ne făgăduiesc Mercur, Venus, Marte și Pluton și cortegiul de sateliți ai planetelor mari. Aceste obiecte cerești ne oferă destul spațiu pentru a putea ignora, cel puțin deocamdată, pe Jupiter, Saturn, Uranus și Neptun care, oricît de fierbinte ar fi dorința noastră de a-i coloniza, se arată din cale afară de neospitaliere. Pe Pluton, de pildă, ar încăpea vreo 55 de continente ca Australia (cu Oceania), pe Callisto (satelit al lui Jupiter) vreo 10, iar pe Marte — 16.

La prima vedere s-ar părea că unele corpuri cerești cu diametrul mai mic de 1500 de kilometri (cum e, de exemplu, Hiperion, satelit al lui Saturn) n-ar trebui incluse în rubrica „bune pentru a fi populate” tocmai din pricina dimensiunilor mici. În plus, slaba lor forță gravitațională ar crea, probabil, o seamă de dificultăți de ordin tehnic și psihologic. Am convenit, însă, de la bun început, să trecem peste greutate și să ne ocupăm numai de suprafețe și populație.

În sistemul solar există 23 de sateliți cu un diametru mai mic de 1500 de kilometri. Diametrul lui Daimos, unul din sateliții lui Marte, nu depășește 15 kilometri. Ca termen de comparație pămîntean să luăm insula Martinica (suprafață — 1 102 km², populația 227 000 de locuitori) sau orașul Los-Angeles (suprafața—1150 km², populația peste 5 000 000). Pe Daimos n-ar încăpea, ce-i drept, decît aproximativ 0,4 din suprafața lor, dar Miranda (Uranus) le-ar cuprinde de 45 de ori, Nereida (Neptun) de 120 de ori. Suprafața totală a celor 23 de sateliți se apropie de cea a Uniunii Sovietice.

„Micile lumi” ale Universului nu trebuie deci neglijate. Mai ales dacă ne amintim că un corp cu cît e mai mic cu atît suprafața lui raportată la volum e mai mare. Suprafața oricărei sfere e egală cu $4 \pi R^2$ (R raza). Pămîntul, așadar, a cărui rază e de aproximativ 6400 km, are o suprafață de (tot aproximativ) 500 000 000 km². Să presupunem, însă, că putem face din Terra noastră cîteva lumi mai mici, cu o rază pe jumătate cît raza Pămîntului. Volumul e proporțional cu raza ridicată la cub, ceea ce înseamnă că din Pămînt am putea realiza opt „pămîntulețe”, fiecare cu o rază de 3250 km. Suprafața fiecărui „pămîntuleț” ar fi de 125 000 000 km²; deci suprafața celor opt „pămîntulețe” ar însuma 1 000 000 000 km². De două ori mai mare decît a actualului Pămînt!

În sfîrșit, dacă am desface în bucăți toate corpurile sistemului solar (în afara planetelor gigantice și, firește, a Pămîntului) numărul asteroizilor s-ar mări de 10 milioane de ori și deci populația ar putea atinge cifre de-a dreptul astronomice. În orice caz, cifra maximă admisă din punctul de vedere al rezervelor existente de energie.

Poșta medicului

C. C. I. — Brașov: Starea dv. are o cauză de natură psihică (certuri conjugale, nemulțumiri etc.) asociate cu surmenajul intelectual, vârsta dv. neoferind o motivare plauzibilă. Eliminarea cauzelor și vor dispărea și efectele.

SZABO CAROL — Arad: 1) Și totuși traectul durerii indică limpede că suferiți de o nevralgie sciatică. Dacă, așa cum spuneți, diagnosticul de spondiloză lombară, de hernie de disc sau de artrită coxofemurală au fost eliminate, rămâne ipoteza unei sciatici prin așa zisa „reacție focală la distanță”, datorită de pildă unui granulom dentar. Tratatamentul cu infiltrații de novocaină în spațiul ilio-lombar sau presacrat, ionizări cu aconitină, salicilat, novocaină etc. sau raze ultraviolete în doze eritematoase, raze ultracurte, magnetodiflux, curenți dia-dinamici, röntgenerapie profundă pe regiunea lombo-sacrată, în fine balneoterapie (la Amara, Techirghiol, Băile Victoria și Herculan), iată numai câteva mijloace din vastul arsenal terapeutic, asupra căruia va decide numai medicul specialist. 2) Uleiul de ficat de pește sau untură de pește conține cantități însemnate de vitamina A și D. utilizate în tratamentul infecțiilor, arsurilor, rănilor, a diferite tulburări generale, în combaterea rahitismului etc.

TITEL—Tirgoviste: În radiodermite se aplică pansamente emoliente și astringente, pansamente cu antibiotice (pomezi cu penicilină, aureomicină) și pastă de hematii pentru stimularea regenerării țesuturilor. Radionevrozele se tratează prin diatermocoagulare.

D. ȘERBĂNESCU—Com. Obirșia de Cimp, raion Calafat: Ținând seama de vârsta dv. mai înaintată, simțim și noi sceptici în ce privește rezultatele favorabile ale unei noi intervenții chirurgicale. Vă recomandăm mai curând o gheată ortopedică pentru a compensa scurtarea piciorului și un tratament balnear la Techirghiol. Amara sau Herculan.

I. A. — Galați: Intr-adevăr, edemele membrelor inferioare nu au nici o legătură cu vechea glomerulo-nefrită, ci sînt sechele ale tromboflebitei „post partum” de care ați suferit. La tratamentul complex și competent care vi s-a aplicat nu mai avem de adăugat decât recomandarea de a purta ciorapi sau fese elastice de dimineață și pînă seara. După două-trei luni ele vor fi purtate numai jumătate de zi, iar dacă edemele nu mai apar veți face încercarea de a le suprima. Bune rezultate dă și hidroterapia sub formă de băi căldute săptămînale sau bisăptămînale cu bicarbonat de sodiu și alau (șase linguri de supă de bicarbonat de sodiu și trei linguri alau într-o baie de 37—38°, timp de 15—20 minute). Prof. Salmanov recomandă comprese calde cu un șervet îmbibat în infuzie de camomilla și băi de picioare alternativ calde și reci. În fine, ținînd seama că evitarea ortostatismului prelungit reprezintă o medicație principală, sugestia unei pensionări temporare nu trebuie să vă deștepte aprehensiuni.

I. DAN — Suceava: 1) Pentru hiperhidroză a feței utilizați pudrații cu Rp. Acid salicilic 3 g + Ac. boric 5 g + Ac. tanic 5 g + Alumini 2 g + Tale 85 g. 2) Și în cazul dv. este posibilă o... reparație, de vreme ce, cum spunea un filozof modern, „jumătate din viața noastră o cheltuim cu reparări”.

P. B. IANA — București: După cum ați prevăzut, părerea noastră e într-adevăr că cea mai indicată soluție este consultarea unui medic specialist ginecolog, ceea ce probabil ați și făcut între timp.

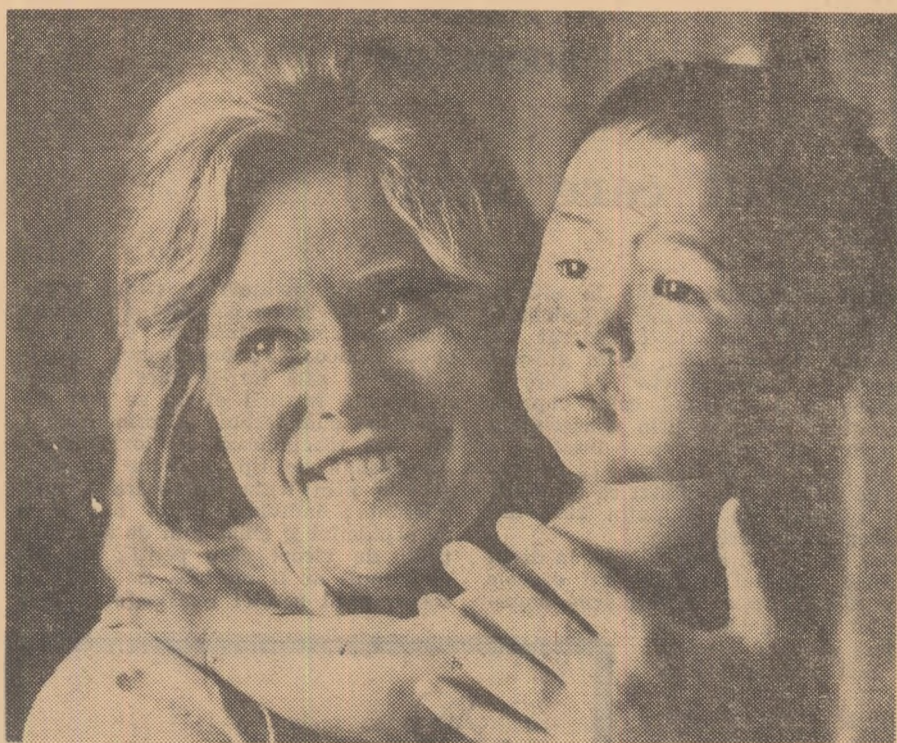
VICA POCATILĂ — Amara: Vă recomandăm un tratament cu Gerovital H 3 injecții a fiolă de 3 ori pe săptămînă în serie de 12 injecții, cu pauze de 10 zile. Local: 1) Rp. Acetona 60 g + ol. cadini 20 g + Alcool 60% ad 150 g; 2) Rp. Calomel 4 g+Sulf pp. 3 g+Ac. salicilic 3,5 g+Vaselină 30 g. Se va fricționa ușor pielea capului cu o perie de dinți timp de trei seri de-a rîndul cu prima soluție, iar a patra seară se va spăla capul și se va folosi de 3 ori (la 2 zile o dată) alifia. Acest ciclu se repetă de 4—5 ori.

PETRE PANAITESCU — Rimnicu Vilcea: Nu răspundem decât pe această cale. 1) Din soluția preparată veți lua o linguriță rasă de 10 zile, pauză 10 zile, după care puteți repeta (cu aceeași pauză) de 2—3 ori pe an. 2) Regimul în hepatită cronică e în general cunoscut. Vom reveni cu amănunte la rubrica „La întrebările cititorilor”. 3) Considerăm că nu aveți motive să vă alarmați în legătură cu evoluția bolii dv.

DIACONESCU DOMNICA — Slatina: Așteptăm întrebările...

MANEA MIHAI — București: Puteți să vă adresați Clinicii de oftalmologie a Spitalului Coltea.

GH. I. CĂPITAN — Anina: Cu toată perierea zilnică a dinților, detartrajul trebuie efectuat periodic la un medic specialist stomatolog.

Ținărul medic Liudmila Selezniova lucrează de un an în colhozul „Rassvet Severa” din nordul Uniunii Sovietice. Cei mai mulți pacienți sînt eșchimoși.

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Spondilita anchilozantă

Spondilita anchilozantă este o formă a bolii reumatismale, localizată la nivelul articulațiilor coloanei vertebrale, cu tendințe la osificare și anchiloză a șirii spinării. În unele cazuri, pe lângă coloana vertebrală se prind și alte articulații: ale umerilor, coapselor și chiar ale membrelor superioare și inferioare.

Mult mai frecventă la bărbați decît la femei, această afecțiune apare de obicei între 20 și 40 de ani, mai rar sub sau peste aceste vîrste, favorizată fiind de o serie de afecțiuni anterioare fie ale coloanei (rahitismul vertebral, cifoza, scolioza, traumatisme ale coloanei etc.), fie ale glandelor endocrine (hiperparatiroidism), fie în fine după așa-zise „infecții de focar” (amigdalite cronice, granulome dentare, sinuzite etc.). Ca în toate formele de reumatism, subalimentația, frigul, umezeala și oboseala joacă de asemenea un rol favorizant în apariția bolii.

Spondilita anchilozantă evoluează de-a lungul mai multor ani, simptomele varînd în funcție de evoluția afecțiunii. Primele simptome și cele mai frecvente sînt durerile de șale (lumbago) intermitente, asociate cu nevralgii sciatiche. La început durerile sînt trecătoare, cu tendința de a se repeta în același loc, mai intense noaptea și jînînd adeseori mișcările respiratorii. O dată cu ele, coloana vertebrală își pierde elasticitatea, datorită contracturilor musculare și se înțepenește, împiedicînd aplecarea și înclinarea laterală a corpului.

Dacă afecțiunea evoluează, după cîțiva ani, o dată cu accentuarea rigidității, bolnavii ajung să piardă cu totul mișcările coloanei vertebrale, care se deformează căpătînd înfățîșarea unui semn de întrebare. Atitudinea corpului devine acum caracteristică: bolnavul stă aplecat înainte și cu gîtul mult încovoiat, cu bărbia în piept sau lăsată lateral. Mersul devine și el caracteristic (din cauza prinderii articulației sacro-iliace), bolnavul ducînd picioarele în afară, ținînd coapselor îndoite și împingînd gambele înainte.

Fiind vorba de o boală reumatică cronică, urmată de infirmități serioase, tratamentul este de lungă durată și complex. Medicația generală de susținere a organismului se va asocia cu cea antiinflamatoare și cu o serie de procedee de ordin ortopedic, balneoterapie și igienico-dietetic.

Tratatamentul general este reprezentat prin administrarea de vitamina B₁ fortissim și vitamina C în doze mari. Pentru oprirea decalcificărilor se asociază Steranabol sau Madiol, în injecții, 1—2 ml/zi intramuscular. Sărurile de aur, date fiind riscurile administrării în comparație cu eficacitatea lor redusă în spondilită, se recomandă a fi întrebunțate numai atunci cînd boala rezistă la celelalte metode de tratament.

În formele dureroase, cortizonul sau ACTH în doze mari dau rezultate pozitive, după faza acută urmînd să se continue tratamentul de întreținere cu doze mici.

Aplicațiile de raze Röntgen reprezintă principalul mijloc terapeutic în spondilita anchilozantă, utilizîndu-se doze mici sau mijlocii de 50—150 r pe ședință. Dozele totale vor fi de 600—800 r în stadiile incipiente și 1200—1500 r în stadiile mai avansate. Ameliorarea se produce, de obicei, după 2—3 săptămîni. Dacă examenul citologic al sîngelui nu arată o scădere a globulelor albe se va relua tratamentul după 3—4 luni.

Să nu se uite, de asemenea, medicația specifică antireumatică (amido-pirină, butazolidină, acid acetilsalicilic), foarte utilă mai ales în fazele de început și dureroase ale bolii, care asociată cu radioterapia și corticoterapia sporește efectul acestora din urmă. La bolnavii cu contracturi musculare intense, care nu cedează la tratamentul menționat, se recomandă substanțe „miorelaxante”, cum sînt mefenisina (relaxil, miocuran) și miocaina (guajacuran).

O importanță excepțională o prezintă și terapia ortopedică, avînd ca scop prevenirea deformării coloanei vertebrale. În afara dormitului pe pat tare, în perioada de început se mai recomandă masaj și gimnastică. În cazul cînd deformațiile încep să se întindă este necesară aplicarea de corsete gipsate sau — în ultimă instanță — o intervenție chirurgicală, numită „osteotomie vertebrală”. Rezultate favorabile dă și tratamentul balnear cu ape sulfuroase, radioactive (cum sînt de pildă, în țara noastră, Băile Herculan sau Govora).

Dacă tratamentul este instituit din vreme și urmat cu perseverență sub continuă supraveghere medicală, ameliorarea simptomelor și vindecarea afecțiunii sînt pe deplin posibile.

Medicus

TEMĂ DE SEZON

Primele „răceli”

O dată cu schimbarea vremii — cînd atmosfera devine mai rece și umedă — apar primele „răceli” sau guturaiuri.

Guturaiul începe — de obicei — lent, cu indispoziție, fiori și ușoară creștere a temperaturii. Caracteristice sînt tulburările localizate de infecție la nivelul nasului și gîtului — așa-numitul „catar” nazo-faringian. Senzația neplăcută de uscăciune a nasului și gîtului produce tuse și strănut. După puțin timp apare o secreție nazală abundentă — semnul principal

al bolii — apoi, după 2—3 zile, o secreție mucoasă și purulentă.

La aceste simptome se asociază senzația de „nas infundat”, dureri la înghițire, modificarea mirosului și gustului, dureri musculare, stare de indispoziție.

Boala are o evoluție scurtă, durînd 5—7 zile dacă este bine îngrijită. Mark Twain susținea că un gutural bine tratat ține 7 zile iar unul netratat... o săptămînă.

Există într-adevăr, în general, părerea că guturaiul nu este de fapt o boală. Vechii medici greco-romani considerau chiar guturaiul o „secreție favorabilă”. De atunci datează probabil și obiceiul înrădăcinat la multe popoare de a ura celui ce strănută: „Noroc”.

În realitate, suferinzi de gutural nu pot ști niciodată care va fi evoluția unei astfel de „răceli” — banală în aparență — și nici nu-și pot da seama de starea de rezistență a organismului. De aceea este absolut necesar ca orice formă de guturai să fie îngrijită corect, pentru a evita complicații importante, ca: fenomene toxice generale, amigdalite, sinuzite, bronșite etc.

Încă de la începutul primelor semne de „răceală” se recomandă repaus și pe cît posibil evitarea oboselii. Băile calde de picioare, frecțiile, ventuzele, gargarismele cu ceai de muștel cald și inhalările sînt folositoare și pot fi aplicate cu ușurință fără intervenția medicului. O baie fierbinte de picioare făcută seara poate „jugula” adesea apariția guturaiului dacă e făcută în pripă. După baie se va intra în pat, luîndu-se un ceai fierbinte de tei, de salcie etc.

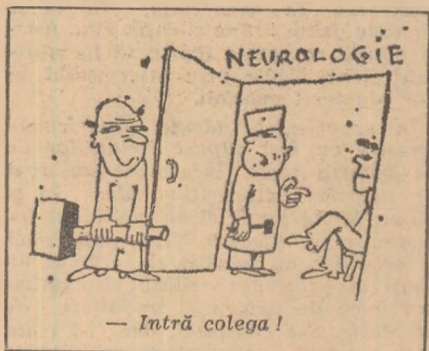
Dacă aceste măsuri au rămas ineficace și răceala s-a instalat cu tot „cortegiul” ei de simptome, se va apela la ajutorul medicului, care este singur în măsură să stabilească tratamentul cel mai potrivit.

Dr. Z. A. Barski

MOZAIC

Zgomotul în urechi

Zgomotul în urechi sau cu un termen medical tinnitus poate avea numeroase cauze: afecțiuni ale urechii (labirintită, afecțiunea nervului acustic, otoscleroza), apoi boli ale sistemului nervos central (meningite, encefalite), în fine unele boli generale (anemie, boli cardio-vasculare, renale, intoxicații cronice). În tratamentul acestei tulburări se obțin ameliorări printr-o combinație de teobromină 0,30 g, beladonă 0,01 g, luminal 0,03 g și amidopirină 0,15 g. În zgomotul cauzat de hipertensiune arterială dă rezultate bune asocierea vitaminei B complex cu vitamina PP. În afecțiunile urechii sînt necesare intervenții chirurgicale.

„Lupta cu sacul“, un joc popular din Ural.

CÎND TOTUL SE TERMINĂ CU BINE

Fără intenție

Sub titlul „O întâmplare neobișnuită“, A. Moldovanski și E. Samotugov au relatat într-un buletin de șah, apărut anul trecut, un caz care își merită calificativul:

„Concepusem, la începutul carierei noastre, o problemă de șah relativ simplă, în care albul juca și dădea mat în trei mutări. Problema ni se păruse reușită. Dintr-o carte veche am decupat o tablă de șah pe care am lipit figurile în pozițiile convenite și am trimis problema la o revistă. După două săptămâni priveam satisfăcuți rubrica de șah. Problema noastră fusese

deosebirile dintre o milă arabă (2164 metri) și o milă italiană (1480 metri), Columb a preferat drumul spre Asia prin vest considerându-l, în urma calculului greșit, mult mai scurt decât era în realitate. Rezultatul s-a soldat cu binecunoscuta descoperire geografică.

Dintr-o greșeală a lui Paganini, care a întins prea tare corzile viorii, citeva au plesnit și muzicianul le-a înlocuit, în grabă, cu altele de violoncel. Paganini a observat greșeala, dar a hotărât să încerce noile corzi și vioara a căpătat o rezonanță înfinit mai variată și mai bogată.

Tot o greșeală l-a făcut pe fizicianul Roentgen să descopere acțiunea razelor X. Și totuși, dacă am așeza pe talgerele unei balanțe greșelile „binevenite“ și celelalte, cu efecte cel puțin neplăcute, ultimele ar atârna mult mai greu. Primele sînt atît de rare încît nu oricine se poate lăuda fie și cu una în viață.

F. Klocikin

DIN ARIPI DE FLUTURI

Domnul Butterfly

Pasiunea extraprofesională a lui Julian Jumalon, profesor de biologie la Universitatea San Carlos din Cebu (Filipine) e lepidomozaic. Această artă, al cărei inițiator este Jumalon, constă în crearea de tablouri din... aripi de fluturi (lepidoptere).

Profesorul filipinez realizează cam un tablou-mozaic pe an. Și asta, după spusele autorului, pentru că nu are la dispoziție suficiente aripi de fluturi colorate într-un anume fel. Pentru „Botez la Cebu“, de pildă, cu dimensiunile de 64×38 cm, i-au trebuit numai opt zile, fiindcă a avut la îndemînă „materialul“ necesar.

Jumalon a început să colecționeze aripi de fluturi, muște și greieri din 1928. Nu s-a limitat la arhipelagul Filipinelor, unde trăiesc mai ales fluturi cu aripi negre, galbene, albe și cafenii, ci și-a extins căutările în alte țări asiatice, ca și în Europa, Africa și America, completîndu-și astfel colecția cu aripi roșii și verzi.

Poreclit de prieteni „Domnul Butterfly“ (în limba engleză butterfly înseamnă fluture), Julian Jumalon e președintele a trei organizații filipineze: Asociația lepidopteristilor, Asociația artiștilor plastici din Cebu și Societatea de istorie din Cebu,

MICA ENCICLOPEDI

Larousse

Pierre Larousse s-a născut în satul Toucy (departamentul Yonne), în familia unui fierar. Biografia lui relatează că din copilărie băiatul obișnuia să-și noteze, în caietele de școală, tot ce-l interesa și să-și clasifice însemnările în așa fel încît să poată găsi ușor orice informație. Dar pasiunea lui s-a manifestat cu toată forța abia în 1851 cînd Larousse, în vîrstă de 34 de ani, l-a întîlnit pe Augustin Boyer. Un an mai tîrziu, cei doi asociați au înființat editura Larousse și Boyer, în care au început să publice manuale și publicații pedagogice.

Opera capitală a lui Larousse, „Marele dicționar universal al secolului al XIX-lea“, concepută ca o enciclopedie populară care sintetiza cele mai variate ramuri ale cunoașterii, a apărut, începînd din 1865, în 17 volume totalizînd peste 20 000 de pagini. Ea cuprindea, între altele, texte de cîntece populare, fragmente de opere, rețete culinare, informații despre călătorii celebre, despre descoperiri geografice și științifice.

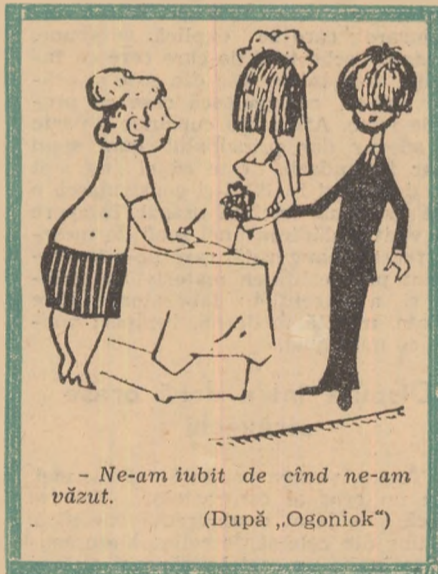
Autorul ei s-a străduit să fie cît mai obiectiv cu putință. La litera „B“, de exemplu, se afla o sumară biografie a lui Bonaparte redactată astfel: „General francez, născut la Ajaccio la 15 august 1769. Mort în palatul Saint-Cloud la 18 brumar, anul VIII al Republicii...“. Textul l-a nemulțumit pe Napoleon al III-lea care, de altfel, îl prevenise pe Larousse că un articol elogios despre gloriosul lui strămoș ar aduce autorului ordinul Legiunea de Onoare. Larousse nu s-a sfiit, însă, să răspundă că dacă i se vor face greutăți va continua editarea „Dicționarului“ în Belgia.

Lucrarea lui Larousse, stins din viață în 1875, a fost continuată de urmașii lui și ai lui Augustin Boyer. Sub îngrijirea lor au apărut noi enciclopedii, un Dicționar ilustrat în 7 volume, un altul în 6 volume, intitulat „Larousse-secolul XX“ (care a început să apară în 1927) și, în sfîrșit, „Marea enciclopedie Larousse“, în 10 volume, recent editată. De asemenea, editura Larousse a tipărit o seamă de cărți de artă, seria „Limba și literatura franceză“, colecția „Clasici“.

Fiecare nouă ediție a „Larousse“-ului e pregătită de un grup de specialiști care urmăresc ultimele descoperiri științifice din Franța și de peste hotarele ei.

Cartoteca documentară a editurii, organizată după ultimul cuvînt al tehnicii, are 500 000 de fișe care cuprind toate semnificațiile cuvintelor (cuvîntul „lanț“ de pildă, are 70 de semnificații).

Z. Vedernikov

PE DOUĂ ȘI TREI ROTI

Mecca

motocredincioșilor

În stîncioasa insulă Man, din Marea Irlandei, se organizează cele mai dificile curse de motociclete, pe măsura așilor acestui sport. Chiar numai cei ce se încumetă să se avînte pe anevoiosul traseu merită admirație, ca să nu mai vorbim de învingători, care își conferă pentru totdeauna un nimb de glorie.

Pelerinajul „motocredincioșilor“ în

insula Man a început în 1907. Competiția a căpătat numele de „Tourist Trophy“ și de atunci participarea la probele „TT“-ului echivalează, printre sportivii englezi și admiratorii lor, cu trecerea celui mai înalt prag al măiestriei motocicliste.

Cu 1,75 cai – putere

Călătoria lui Nikolai Orlovski ar putea trece acum drept o extravaganță. În anul cînd a întreprins-o, însă, în 1900, a fost un act de curaj. Instalat pe o motocicletă cu trei roți și cu un motor de 1,75 cai putere, Orlovski a străbătut atunci distanța de 2 500 de kilometri dintre Petersburg și Paris, prin Varșovia, Berlin, Köln. Vehiculul primitiv și lipsa de șosele bune au făcut călătoria de-a dreptul primejdioasă. În plus, la fiecare 20–30 de kilometri motorul cerea insistent o nouă porție de ulei. Dar în ciuda greutăților, pasiunea propagator al motociclismului — căci inițiativa lui Orlovski a avut ca scop și popularizarea acestui sport — a sosit la Paris după numai 20 de zile de la plecare.

L. Șugurov

IMPERATIVELE MODEI

Cîteva luni printre foci

Lungă de 640 și lată de 100 metri, fișia de pămînt numită insula Tiuleni se pierde în largul Mării Ohotsk. În fiecare primăvară, pe țărmurile ei stîncioase se dau bătălii inversunante între turmele de foci pentru cucerirea unui loc sub soare. Și tot în fiecare primăvară, cînd plajele sînt literalmente înșesate de posesoarele frumoaselor blănuri, în Tiuleni debarcă oameni de știință și specialiști în creșterea focilor. În cele cîteva luni petrecute în tovărășia animalelor, cercetătorii le studiază viața și obiceiurile, veghează asupra „bunăstării“ lor, dar și asupra respec-

Și focile sînt sensibile la tandrețe...

tării normelor de vînațoare. Căci deși moda e capricioasă, cererea de blănuri de focă e mereu constantă. Iar focile de pe Tiuleni au blănuri foarte apreciate pe piața mondială.

I. Muraviov

CADRE DIDACTICE ȘI ELEVI

din mediul rural

O VESTE BUNĂ!

PUTEȚI PRIMI LA DOMICILIU, PRIN COLET POȘTAL,
ARTICOLE DE PAPETĂRIE

- caiete de diferite tipuri
- coperti din material plastic pentru caiete și cărți
- compase și trăgătoare (separate sau în truse)
- penițe pentru tocuri și stilouri
- linii, echere, florare și raportoare
- rigle de calcul și de reducție
- alfabetare și ierbare
- ghiozdane, mape și serviete

adresindu-vă în acest scop, în scris, secției
COMERȚUL PRIN COLETĂRIE

București str. Sergent Nuțu Ion, nr. 8—12

Oficiul poștal nr. 27

PLATA SE FACE LA PRIMIREA COLETULUI

În vederea reducerii cheltuielilor de expediție, trimiteți
comenzi colective.

ÎNȚEPRINDERE A 7 NOIEMBRIE

GHIMBAV - REG. BRAȘOV

Livrează întreprinderilor de stat și organizațiilor economice socialiste, pe bază de repartiții, următoarele produse:

Hârtie crețată
Carton ondulat
Mucava gri
Confecții

Diferite formate și culori

Cu 1,2 și 3 straturi netede

Diferite grosimi

Diverse cutii din carton ondulat și mucava

EXECUȚIA ȘI CALITATEA EXCEPȚIONALĂ SÎNT
CARACTERISTICILE PRODUSELOR NOASTRE

GOSPODINE! VASELE EMAILATE IDEAL

SÎNT ASPECTUOASE ȘI DURABILE

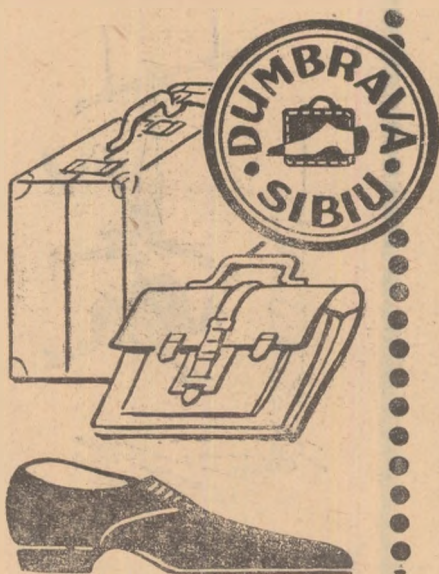
Vase emailate în execuție coajă de stejar cu dungă de aur, marmură și granit, produse de:

UZINELE „EMAILUL ROȘU”-MEDIAS

CONSUMAȚI PRODUSELE LACTATE
SIBIANA

CEREȚI
ÎNCĂLȚĂMINTEA
ȘI ARTICOLELE
DE MAROCHINĂRIE

DUMBRAVA

produse
de întreprinderea

Consumați
PESTE OCEANIC

Bogat în proteine, fosfor, grăsimi!

HERINGII au o carne gustoasă, se găesc sub formă congelată. Prin decongelare își păstrează calitățile de pește proaspăt.

STAVRIDELE bogate în grăsimi și substanțe chimice necesare organismului uman se prepară prăjit, rasol, plachie sau în sos marinat.

MACROURI, bogat conținut de proteine, fosfor și grăsimi. Indicată pentru consum sub formă de pește prăjit, fript, la cuptor etc.

13 DECEMBRIE-SIBIU

